

מורה חדש (אוי קלט)
 זמן זמן בלתי מבלתי. ששה השבועות.
 העורך: ד"ר א. מרפוז המוראי דוד שך
 המו"ל: מורה חדש בע"מ, ת"א, רח' הנוב 11.
 מל"ה, סדוליאנוב
 מנהל: מר. MARTON ERNO.
 A szerkesztését és kiadását felelős:
 SCHONDEZSO. - Kiadó: Mizráh
 Chadas Ltd., Tel-Aviv, Rechov Hanegev
 (volt Schlestinger) 11. sz. Telefon: 34677.

UJ KELET

MAKROKIVÜMI NAPILAP

Elhangzottak az első külügyminiszteri nyilatkozatok Genfben

Gromiko és Herter is sikert vár a konferenciától

Gromiko hajlandó lemondani Csehszlovákia és Lengyelország jelenlétéről

Genf (Reuter, IFP, UPI). — A két vezető világhatalom külügyminiszterei, Christian Herter és Andrej Gromiko tegnap bejutottak Genfbe és mindketten azon reményüknek adtak kifejezést, hogy a hétfőn megnyíló külügyminiszteri értekezlet sikerhez fog vezetni. Miközben kommunista hírforrások azt jelentették, hogy Gromiko rövidre akarja fogni a vitát a formalitásokról és másodrendű kérdésekben engedni fog a csúcskonferencia gyors létrehozása érdekében, mindkét táborban „elsütötték a nagyágyukat” — elhangzottak a vezetők figyelmeztetései, az álláspontok tesztözése mellett. De mindkét oldalon már jóformán biztosra veszik, hogy létrejön a csúcskonferencia.

Eisenhower elnök pénteki nyilatkozatában a figyelmet fordította a Szovjetunióra, no kisérleljen meg semmiféle egyoldalú lépést Berlinben, mert ez azonnal véget vetne a genfi értekezletnek. Ezután N. Chruscsev közreadta a nyilatkozatát, amelyet néhány nap előtt adott egy nyugat-német szocialista delegációnak. Ebből azt hangzott, hogy az Amerika katonai főlényéről elhangzó kijelentések

elővezetők, mert a Szovjetunió bármikor meg tudja semmisíteni a nyugati hatalmakat. Az amerikai légihaderő elavult, bombavetőit könnyen le lehet Őni.

„Mi is nagy veszteségeket fogunk szenvedni, de a nyugati hatalmakat háború esetén teljesen meg fogjuk semmisíteni.

Az első csapások azokat az országokat fogják érni, ahol

amerikai rakétabázisok vannak” — mondta Chruscsev. Christian Herter amerikai külügyminiszter Genfben érkezve kijelentette: „Azzal az őszinte kívánsággal jövünk erre a konferenciára, hogy pozitív eredményeket érjünk el és megnyitjuk az utat a viszállyos problémák megoldása felé”. Herter előzőleg néhány órát töltött Bonnban, ahol ugyanakkor tették közvé a nyugat-német kormány választását a szovjet jegyzékre, amely élesen feljelmezeti a németeket annak következményeire, ha hadseregüket atomfegyverrel szerelik fel.

A német válasz azt hangoztatja, hogy a német hadseregnek ugyan nincsen atomfegyvere, de ki kell képezni csapatait modern fegyverek használatában

tekintettel arra, hogy a Szovjetunió nagy hadsereje a német határ közelében. Andrej Gromiko, akit a genfi repülőtérén Lothar Bolz kelet-német külügyminiszter várt, megérkezésekor ezt mondta: — „Reméljük, hogy a külügyminiszteri konferencia le fogja fektetni a német béke alapjait és meg fogja szüntetni a nyugat-berlini megszállást. Szándékunk komoly.

Mindent meg fogunk tenni a konferencia sikere érdekében.” Gromiko nem említette azt a követelést, hogy Csehszlovákia és Lengyelország az

értekezlet teljesjogu résztvevői legyenek. Ugy hiszik, hogy

Gromiko hosszas viták elkerülése érdekében le fog mondani erről a követeléséről. (Folytatás a 8-ik oldalon.)

Mai számunk
8 oldal
 Regényfolytatás

Az elkobzott hajórakományok ügye Hammarskjöld és Fauzi megbeszélésén

Hammarskjöld: Dr. Bunche nem ért el eredményeket — Fauzi Bécsbe utazott az alijja ügyében

Lausanne, (Reuter). — Dag Hammarskjöld UNO főtitkár és helyettese dr. R. Bunche tegnap zárt ajtók mögött tárgyaltak Lausanneban dr. Macamud Fauzi egyiptomi külügyminiszterrel a közelkeleti helyzetről.

Többség Hammarskjöld, aki a genfi külügyminiszteri értekezletre érkezett Svájcba, Genfben tartott sajtókonferenciáján kijelentette, hogy dr. Bunche legutóbbi közel-

MEGEGYEZÉS ELŐTT ALL a genfi atomkonferencia

Talán már hétfőn létrejön a megállapodás

Genf. (UPI). — Az atomkísérletek betiltásáról tárgyaló konferencián nagy jelentőségű fordulat állt be tegnap, amikor Amerika komoly engedményeket tett az ellenőrző bizottságok összetétele kérdésében. Miután a Szovjetunió már előzőleg feladta azt a követelését, hogy orosz területen csak orosz felügyelők működhessenek, Amerika a maga részéről lemondott arról, hogy minden országban csupán idegen állampolgárokból álló bizottság működjön és hozzájárult ahhoz, hogy az illető ország megbízottai is részt vegyenek a felügyelő bizottságban. Ezzel olyan közeledés állt be, hogy lehetővé vált a megegyezés ebben a kérdésben, amely hónapok óta vita tárgyát képezte.

Szemjon Csarapkin, a szovjet delegáció vezetője nagy örömmel üdvözölte az amerikai főmegbízott bejelentését és kijelentette, hogy „ezzel a konferencia új stádiumba érkezett el.” A következő ülést hétfőn délelőtt tartják meg, néhány órával a külügyminiszteri konferencia megnyitása előtt és lehetséges, hogy akkor létrejön a végleges megegyezés a felügyelő bizottságok kérdésében.

Mordecháj Bentov miniszter Nehruval tárgyal New-Delhiben

Gazdasági együttműködésről folynak a megbeszélések Izrael és India között

New-Delhi, (Reuter). — Dr. Nehru indiai miniszterelnök pénteken este fogadta Mordecháj Bentov izraeli országfejlesztési minisztert. A megbeszélés gazdasági együttműködésről volt, főleg a műtrágya termelés terén.

Bentov miniszter, aki két-hetes látogatásra érkezett az indiai fővárosba, előzőleg közölte a sajtóval, hogy az indiai kormány egyes tagjaival és vezető hivatalnokokkal már tanácskozott a gazdasági együttműködés kérdéséről. Arra a kérdésre, vajon Nehruval tárgyalni fog-e diplomáciai kapcsolatok felvételéről, Bentov kijelentette, hogy ez csak az esetben történne, ha maga Nehru is szövé ezt a kérdést. Mordecháj Bentov, aki indiai fejlesztési miniszter vendégként tartózkodik Indiában, azt mondta, hogy szívesen látná izraeli és indiai szakértő csoportok együttműködését a műtrágya gyártás terén. Meghívta az indiai szakértőket, hogy tegyenek látogatást Izraelben, később pedig valószínűleg sor kerül egy izraeli csoport ellenlátogatására Indiában.

Háromszáz millió fontba kerül a hadsereg fenntartása

Lévi Eskol beszéde Tel-Avivban

Lévi Eskol pénzügyminiszter péntek este a Mápáj választási gyűlése keretében beszédet tartott a tel-avivi Mograbi-moziban, amelyben kihangsúlyozta, milyen rendkívül fontossgal bír az ország életére a harmadik milliárd befogadása. Ennek a harmadik milliárdnak a klitája azonban attól függ, milyen mértékben tudjuk elfoglalni helyünket a világpiacón és értékesíteni termékeinket. „A Mápáj felelősségteljes vezetésének eredményeként odáig jutottunk, hogy egy munkás, aki havonta 200 fontot keres, ugy-

szólván nem fizet adót — mondotta. A hadsereg fenntartása évente 300 millió fontba kerül az állannak, olyan repülőgépeket kell vásárolnunk, amelyeknek darabjáért egy millió dollárt kell fizetni és olyan tankokat kell beszereznünk, amelyeknek ára negyedmiliárd dollár. Honnan szerezzük be az ehhez szükséges pénzügyösszegeket? Ha már három milliárd lakosa volna az országnak, ez a teher több részre volna osztható és egyes polgár terhe lényegesen könnyebb volna — mondotta a miniszter.

ELSÜLLYEDT A NILUSON egy egyiptomi turista hajó

30 állami tisztviselő befutott a folyóba

Kairó (UPI, Reuter). — Legalább harminc halálos áldozata van az egyiptomi kormány-hivatalnokok tömeges hétvégi kirándulásának, amely a Dandara kirándulóhajó elsüllyedésével végződött. Tegnapig 18 holttestet húztak ki a folyóból és ötven ember még az eltűntek listáján van.

A 200 tonnás kis sétahajón eredetileg 350 kirándulónak kellett volna indulnia, de a hideg időjárás miatt sokan otthon maradtak és becsülés szerint kétszáz ember lehetett az ócska hajón, amely a Niluson haladt felé. Kairótól 15 kilométernyire a hajó léket kapott és amikor a víz elkezdett betölni, utasainak egy részét mentőcsónakokba helyezték át, majd a hajó a parthoz közeledett és a matrózok megkísérelték, hogy vontatókötelekkel a parthoz kössék. A riadt arabok körében azonban pánik tört ki, valamennyien a hajó egyik oldalára fordultak, aminek következtében az felfordult és percek alatt elsüllyedt. A halálos áldozatok főleg a fedélzetközön lévő utasok között voltak, akik nem tudtak a vízbe ugrani. A halottak között sok a gyerek. A szerencsétlenség után elzárták a lejjebb fekvő duzzasztó gátat, és buvárok indultak a holttestek felkutatására. A halottak között állítólag több magasrangú kormányhivatalnok van.

MA
 vasárnap, 1959. máj. 10-én nylik meg a filateliai szolgálat új irodája Jaffán, a posta épületében, Sderot Jerusálajim, telefon 85221. Autóbuszok, 42, 43, 7, 10, 44, 46. Az elárusítás az Allenby 132. sz. a., maradt és a gyűjtők rendelkezésére áll minden változás nélkül. Telefon 61024.

השקנות הבולאי

keleti látogatása „rendkívül hasznos volt, bár nem ért el különösebb kiemelt eredményt”.

A főtitkár hangsúlyozta, hogy az UNO igen szoros kapcsolatot tart fenn a közelkeleti kormányokkal.

Hammarskjöld nem volt hajlandó válaszolni a kérdésekre, amelyek Izrael szűkei hajózási jogaival kapcsolatban tettek fel. Arra a kérdésre, vajon növekedtek-e a békekötés kilátásai Izrael és az arabok között, a főtitkár válaszolta, hogy nem akar találgatásokba bocsátkozni, de minél tovább tart az aránylagos csend, annál kedvezőbb a helyzet.

A főtitkár arról sem olt hajlandó felvilágosítást adni, miről fog tárgyalni Fauzi külügyminiszterrel, csupán arra utalt, hogy az UNO és az EAK között különleges kapcsolat áll fenn, mert az EAK az UNO haderők fenntartó gazdája. A főtitkár egyébként tavaly is találkozott Fauzival Svájcban.

Egyiptomi hírtések arról is szólnak, hogy főleg az UNO haderő szerepelt a tárgyalások napirendjén, de jól értesült körök úgy hiszik, hogy

Hammarskjöld szóváltette az izraeli hajórakományok elkobzását is, amely kérdésben dr. Bunche nem ért el látható eredményt Kairóban.

A megbeszélés hat óra hosszat tartott és ezután a főtitkár és dr. Bunche visszatértek Genfbe.

Az egyiptomi külügyminiszter ma tovább indul Bécsbe, ahol az osztrák kormánnyal fog tárgyalni. Beavatott körök szerint Fauzi tiltakozni akar az osztrák kormánnyal az ellen, hogy megergédi a Keleteurópából Izraelbe induló olíviaj osztrák területen keresztül. Dr. Fauzi állítólag azt akarja követelni, hogy az osztrák kormány vonja meg a tranzitjogot. Az egyiptomi külügyminiszter lépése kissé furcsa színben tűnik fel most, amikor a román alijja megszünt, viszont Bécsen keresztül keresztény románok vá-

Dulles tüdőgyulladás kapott

Washington. (IFP). — John Foster Dulles volt külügyminiszter tüdőgyulladást kapott — közölte tegnap az amerikai külügyminisztérium szóvivője — a nyilatkozat szerint a tüdőgyulladás könnyű jellegű és antibiotikus kezelés után megszűnt a láz, de a betegség legyengítette Dullest.

Washingtoni körök aggodalommal fogadták a közleményt, mert már néhány nap előtt kitudódott, hogy Foster Dulles ljesztó módon lefogyott az utóbbi időben és annyira legyengült, hogy nem tud lábraállni.

CSUTORTOKON jelenik meg először
AHET
 השבוע
 nagyformátumu száma
12 nagy oldalon
 Terjedelme kétszerese az eddiginek
 Ara változatlanul
 300 pruta

A Jom Háacmautra való tekintettel
 az **UJ KELET**
 holnapi, hétfői száma
 4 oldalon jelenik meg,
 kedden reggel jelenik meg ünnepi számunk
 12 oldalon
 regényfolytatással és gazdag tartalommal

Békejelek a láthatáron? Vajon szeretem-e a hazámat?

Amikor Golda Meir külügyminiszter arra célzott költögetésében, hogy közelebb állunk ma az izraeli-arab béke lehetőségéhez, mint az elmúlt évtized bármely időpontjában, egy mást ostromolták honatyáink a kérdéssel: honnan veszi külügyminiszterünk ezt a merész állítást, van valamilyen konkrét alapja kijelentésének? A kérdés annál indokoltabb volt, mert teljes csend honol körülöttünk nemcsak biztonsági, hanem politikai vonatkozásban is és semmi jel sincs az arab láthatáron, ami igazolná a legcsekélyebb békereményt.

Azóta eltelt néhány hét. Nem történt ezalatt az idő alatt semmilyen jelentős mozgás az arab fronton Izrael irányában, hajórakományaink egyiptomi elközbán és néhány fegyveres beszivárgásos kivül. Dr. Bunche, helyettes UNO-főtájtár kairói missziója a szuezi status-quo felújítása érdekében, eredménytelenül végződött, jóllehet híre járta az elmúlt hetekben, hogy az egyiptomiak hajlandók bizonyos szemérművő megoldásra, ami lehetővé tenné az izraeli áruval megrakott hajók zavartalan átkelését a csatornában.

De az Atlanti-óceán túlsó partján elhangzott valami. Jordánia fiatal királya és főközben lemondott miniszterelnöke többször egymásután jelentették ki Washingtonban, New-Yorkban és Londonban, hogy lehetségesnek tartják az Izraellel való béke egyengetését az UNO közreműködésével és az arab menekültkérdésének rendezése alapján. Arra is céloztak, hogy nem az Izraellel való visszatérésben látják a menekültkérdésének főmegoldását, hanem számbaveszik jelenlegi tartózkodási helyükön való végleges letelepítésük szükséges ségét.

Husszein és Rifai korántsem azok az arab vezetők, akik az Arab Liga nevében beszélhetnek. Ezenkívül nagy különbség van New-Yorkban vagy Londonban elhangzott nyilatkozat és Ammanban és más fővárosban hallatott beszéd között. Az óceán túl nyilatkozatok propaganda-számba mennek és a nyugati világ megévesztésére irányulhatnak, különösen akkor, amikor a nyilatkozó arab tényezők nagy pénzeket akarnak kicikarni a nyugati hatalmaktól. Nasser sem fukarkodott szemforgatás, békülékenység mutató, de semmire sem kötelező kijelentésekkel, amikor nyugati államférfiakkal vagy újságírókkal tárgyal. Sikerült is vendégeiben jó impressziót kelteni ezzel a modorral. Am az ilyen nyilatkozatok nyomai csak a nyugati sajtóban látott napvilágot, míg az egyiptomi és arab sajtó számára örök titok maradt.

A jordán király és miniszterelnök békecélszásait sem vette át a hazai arab sajtó. S nem alaptalan a feltevés, hogy az Izraellel való béke lehetőségéről azért beszéltek, hogy jó benyomást keltsenek és kedvező atmoszférát teremtsenek a kívánt kölcsönök és segélyek elnyerésére. Az izraeli kérdésben tanúsított mérsékelt és rugalmas magatartásukkal kívánták meggyőzni az amerikai és angol közvéleményt arról, hogy mennyire méltók és érdemesek ők a nyugati világ és hatalmak támogatására.

De mindebben nem is az a figyelemreméltó, amit mondtak s amit el akartak érni általa, hanem, hogy egyáltalán mertek így beszélni és nem láttak abban veszélyes kockázatot a hazai következmények és más arab reakciók szempontjából. Nem felejtendő el ugyanis, hogy amit megengedhetett magának Nasser, azt legkevésbé sem engedhetné meg magának a jordán király, sem egyetlen

Irta: Danzig Hillél

Jordán politikus — Abdallah király meggyilkolása óta. Egyetlen arab uralkodónak, egyetlen arab kormányának sem kellett annyira félnie a multban saját népjük haragjától és külső arab tényezők gyanakodásától és fenyegetésétől, mint a jordán királyság urának. S ha létezik arab állam, melynek szüksége van az Izraellel való békére — biztonsági, politikai és bizonyos mértékben gazdasági szempontból is — az elsősorban Jordánia. Nem hiába volt Abdallah (Husszein nagyapja) az első arab uralkodó, aki komolyan gondolt békére a zsidó állammal és a zsidó világgal. Erelével fizetett ezért.

Ha tehát az oly sok veszély gyűrűjében álló Husszein és miniszterelnöke beszélnek Izraellel való megkövetés lehetőségéről, úgy az nemcsak bátorságra, hanem arra is vall, hogy nem látják benne olyan kockázatot, mint a multban. Ez a legfigyelemreméltóbb novum amerikai és angol nyilatkozatukban. Azt jelenti, hogy nemcsak erősebbnek, de szabadabbnak is érzik magukat, mint azelőtt és úgy vélik, hogy az általános arab légkör szempontjából is megengedhetik maguknak a New-Yorkban és Londonban megütött hangot Izraellel kapcsolatban.

S valóban: minden visszhang nélkül maradt a szóbanforgó nyilatkozat az arab világban. Egyetlen vezércikk nem íródott ellene sem a kairói sem a damaszkusi, mégkevésbé az ó-jeruzsálemi sajtóban. Csend követte a jordán király és miniszterelnök „árulását” az arab világ részéről. Ez a második figyelemre méltó jelenség ebben a fejezetben.

Az a hír sem törte meg ezt a csendet, hogy az új amerikai külügyminiszter, Christian Herter azzal a gondolattal foglalkozik (a jordán vezetőkkel és Aha Even-nel folytatott tárgyalásai nyomán), hogy felújítsa a néhány évvel ezelőtt eltemetett Johnston-tervet, melyről Husszein kijelentette New-Yorkban, hogy nem Jordánia, hanem „más arab állam” (nyilván Egyiptomra célozva) húsította azt meg. A terv tudvalevően közös öntöző-művet irányzott elő, mely Izrael, Jordánia, Szíria és Libanon mezőgazdaságát szolgálta volna és egyik célja az arab menekültkérdés letelepítésének előmozdítása volt.

Husszein béke-szírénája mögött tehát nagy gazdasági fantázia húzódik meg, nagy nemzetközi ügylet kilátása, mely nemcsak az arab menekültkérdés megoldására, hanem a jordán állam gazdasági szanálására és fellendítésére is lehetőséget nyújt. Ezt a kilátást ültötte agyon Nasser Johnston emlékezetes missziója idején. De ma más a helyzet mind Nasser, mind Husszein körül és nem alaptalan az a feltevés, hogy a terv felújításának ma jobbak az esélyei, mint évekkel ezelőtt. Az amerikai politika szempontjából ez volna a szovjet-segítségű épülő asszuáni gát ellenpéldája. S gazdasági védőfal is volna az iraki kommunista veszély eltorlaszolására a Közelkelet nyugati szárnya felé.

Kommunista részről egyetlen, alig hallható reakciója volt Husszein nyugati szereplésének. Egy párisi politikai bulletinben (melyet a Szovjetunióhoz közelálló körök adnak ki) az a „kacska” látott napvilágot, hogy a jordán király új közelkeleti federáció tervéről tárgyalt a nyugati fővárosokban, mely federációban Jordánián kívül Izrael és Libanon venne részt, majd később az Egyiptomtól elszakadó Szíria is csatlakozna hozzá. Ha a Johnston-terv „federáció”,

akkor annak gyanuja, illetve ab ovo kompromittálásának szándéka húzódik meg az említett párisi hírverésben. Csakhogy ez a kísérlet is minden visszhang nélkül maradt.

Valami azonban mégis történt, anélkül, hogy különösebb feltűnést keltett volna. A kairói kormány az Arab Liga összehívását kérte a „Palesztina-kérdés” tárgyalására. Az erről szóló hirdásban olyasmj is szerepelt, mintha a kérdés „pozitív megoldásáról” volna szó. Hogy mi a „pozitív megoldás” Kairó szerint, az persze titok maradt. De feltételezhető, hogy a jordán király nyugati mozgólódásának ellensúlyozása bizonyos szerepet játszott a kairói kezdeményezésben, azonkívül, hogy a „Palesztina-kérdés” tárgyalása a Ligában az egyetlen kilátás az arab „egység” demonstrálására Egyiptom vezetése alatt. Erre ma nagyobb szükség van a Kaszemmel való dakozó Nasszernek, mint valaha. De a Liga kilenc tagállama közül csak egy reagált a kairói kezdeményezésre: a kis Libanon. A többi arab állam nem mutatott semmi hajlandóságot a Liga összehívására, sem a „Palesztina-kérdés” tárgyalására Egyiptom vezérlete alatt.

Kettős demonstráció ez: Nasszer és a Liga ellen. Holott Nasszer sohasem volt oly szelid és nyájshangú a Liga többségével szemben, mint most, amikor Kaszem és az iraki kommunisták ellen csatározik kétségbeesetten — és csaknem egyedül. Husszeint sem támadja Kairó. Nyugati nyilatkozatait sem róta fel neki, noha azokban félreérthetetlenül Nasszer-ellenes hangok is voltak. De úgy látszik nem elég ma sem az antikommunizmus, sem az anticionizmus, ahhoz, hogy Nasszer mellé állítsa az arab államok és uralkodók zömét. Önállóságukat óvják tőle és örvendenek, hogy nem tehet most ellenük semmit. A Moszkva által támogatott Irak miatt.

A mi szempontunkból azonban lényegesebb a Liga elleni demonstráció és a „Palesztina-kérdés” tárgyalásának elvetése. Bár ennek is Nasszer-ellenes éle van: a kairói politika szolgáló instrumentumátumát látják a Ligában; de arra is mutat, hogy nem tartják kívánatosnak, sem időszerűnek a „Palesztina-kérdés” közös tárgyalását. A Liga és bármilyen közös arab keret csak negatív és ellenséges tárgyalásokra nyújt lehetőséget, melyekben egymást leltálják túl a résztvevők. Bármilyen pozitív kibontakozás a még fennálló „hadállapot”-ból csak egyes arab államokkal való külön tárgyalások útján képzelhető el. S erre ma több kilátás van, mint volt a multban.

Az arab államok hangulata és egymásközötti viszonya azonban csak egyik — s nem legdöntőbb — feltétele az izraeli-arab kérdés rendezésének. A fenti kilátások sorsa a nagyhatalmaktól függ, pontosabban attól, hogy hajlandók lesznek-e kivonni hidegháborújukból a Közelkeletet, vagy megállapodni az érdekszférák felosztásában? Ez viszont a közeledő csúcskonferencia nagy kérdése.

Érdekes apróságok

Picasso szerepét vállalt Jean Cocteau „A költő vére” című filmjében, melyben önmagát fogja megismerésíteni. Jean Cocteau egy másik filmet is fog forgatni „Orfeus végrendelete” címen.

A bonni városi tanács eltiltotta a magyar diákokat, hogy családjukról el a német nemességet jelző „von” szócskát biggyesszék.

Ez a mondat kísért napok óta, amióta az Uj Kelet hasábjain megkezdett, nagy port felvert írás, Jael Dajan „Uj arc a tükörben” című regényének első, kezdő fejezetét elolvastam.

Játszik velem ez a mondat. Ingerel, elképeszt, kétségbe ejt. Egyik percben kicsire zsugorodik, mint a pondró, melyre durva lábbal ráta-postak, másik percben valószínűtlenül óriásira nő, rámnéz gunyos szemekkel és kiméletlen ököllel sujt le az összes gáluti illuziókra, a gáluti elképzelésre az új zsidó emberről, akit oly magas emelvényre állított a gáluti képzelet, amilyen magasan kétezer év óta nem állt a zsidó ember. A gálutnak az új szabrenemzedékről megalkotott képzelete.

A magyar zsidóság fekete esztendejében, még az 1944-es év legelején, közvetlenül a német megszállás előtt, a magyarországi WIZO kiadásában megjelent egy könyv „Palesztina asszony-szemmel” címmel. A könyvnek három részre osztott szakaszaiban: „Palesztina az állam”, „Palesztina a valóság” és „Palesztina a jövő”, a magyar WIZO legértékesebb asszonyai írták a cikkeket. Hogy milyen volt ezekben az asszonyoknak a lelki beállítottsága az akkori Palesztinával és az itt folyó „Nemzeti Otthont építő munkával szemben, mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy ebben a veszedelmekkel teli időszakban, amikor a zsidóság már fel sem emelhet a szavát, még olyan aktív munkát folytattak a cionizmus érdekében, hogy a legutolsó legvalóságosabb percekben még volt bennük elszántság egy ilyen mű kiadására.

Értekes asszonyok egész sora írta meg lelkes elképzeléseit ebben a könyvben. Némelyek közülük elvesztek az üldözés alatt, többen kikerültek ide az országból, volt, aki elvesztett a függetlenségi háborúban, néhányan itt nyugszanak vágyaik földjében, az ősi földben, melyért dolgoztak és többen itt élnek a megálmodott országban, a megálmodott, megújult hazában és szerényen és csendben végzik az ország munkás polgárainak feladatát. Valamennyien érdemes, becsületre méltó nevek, kiknek legfőbb illuziója az Erec Jiszraél földjén kifejlődő új generációban összpontosult.

Ebben a könyvben nekem jutott osztályrészül, hogy a könyv harmadik szakaszaiban: „Palesztina a jövő”, felvázoljam „Az új zsidó” alakját.

A jelen cikk címét képező mondat hatása alatt mely nosztalgiai gondolkodok azokra a lelkes, tiszta érzésekre, melyeknek hatása alatt a könyv egyes cikkei íródtak és amelyek engem is a cikk megírására késztetett, az nagy, áldozatos, chaluci ösök unokáinak és dedunokáinak tökéletességéről és egészen kivételes lelki akatáról, egy nemzedékről, amilyen kétezer év óta nem volt a zsidóságban.

Ennek a cikknek néhány mondatát akarom idézni: „Az elsőknél, (vagyis a chalucoknak) önzetlensége, egész beállítottsága, lelki hangoltsága érzékelteti, hogy milyen lesz az új zsidó és milyen lesz az új zsidó élet. A Palesztinában most fejlődő generációnak — hála a kezdők érdemeinek — már könnyebb és egyenesebb lesz az útja. Mindenekelőtt nincsenek lelki problémáik, melyekből fel kell küzdeniük magukat arra a magaslatra, hogy zsidóságnak álljon életcéljuk homlokterében. Náluk ez természetes. Ők már ott születtek, az a föld a hazájuk, a nyelv az anyanyelvük, a Tóra a törvényük. Szeretik, nem csu-

Irta: Gács Teri

pán azzal a szeretettel, ahogyan minden nép fiai szeretik azt, ami sajátosan az övék, hanem szeretik az új történelmükből megantult úttörő munkán keresztül, amely értük volt és így egészen természetes és magától értetődő számukra, hogy életük nem önos célokra, egyéni érdekekre van alapozva.”

És ma, ennek az új generációnak egy átlagon felüli intellektuális tagja, aki fiatalosságának felelőtlen bátorságával úgy érzi, hogy van a világ számára valami mondanivalója Izraelről, felveti azt a döbbenetes kérdést: „Vajon szeretem-e a hazámat? Vajon háborúkra van-e szükség, hogy felbressze bennem a hazaszeretetet?”

Hát nem tud semmit, vagy nem érdekli őt (mint ahogyan már többektől hallottam ezt a kijelentést), nem érdekli az őt megelőző két nemzedék emberfeletti harca a földért melyet szeretett? Enélkül a szeretet nélkül és visszamenőleg, ezrek nemzedékeinek szeretete nélkül hol volna ma egy talpalatnyi föld szerzte a világon, amelyre azt mondhatná birtokoló büszkeséggel: „Az enyém”. Nem ismeri a chaluci asszony-nemzedéket, elődeit, a földért áldozó chaluci asszonyok példait, akik örök ragyogással írták be emléküket az új zsidó történelembe? Pedig ezek tudatában voltak annak, hogy az ő létük áldozat csupán azért, hogy itt új élet viruljon az eljövendő nemzedékek számára, ebből ne okunának, vagy ne akarnának okulni az unokák és dedunokák? Nem serkenti hazaszeretere a chaluci asszony példája, aki az Émek mocsarvidékén, segítőeszközök híján, vedrekkel segített társainak kimerni a mocsarat, hogy felfedjenek egy talpalatnyi helyet, ahol kinőhet egy fűszál, egy kalász, egy bokor, bizonyosságul annak, hogy a föld életképes és kivirulhat egy új zsidó élet, egy megújult és tisztult új nemzedék számára? A chaluci asszony, aki éjszakai idején, gyér mécsvilágnál javította és mosta egyetlen váltásnyi fehérneműjüket, míg társai aludták a halálosan elfáradt emberek álmatlan álmát, a chaluci asszony, aki ezer életveszedelem közepette hozta világra gyermekét, az első szabrekat azzal a boldogító tussal, hogy egy új, szabad és független nemzedék útját nyitja meg, amely úgy össze lesz forrva a földdel és annak szeretetével, olyan egyszerűen és természetesen, mint amilyen egyszerű és természetes a sötéttség után szétáradó napfény.

Hogyan lehetséges az, hogy ilyen ösök leszármazottja, második nemzedékben szábre és egy nemzeti hős leánya lelkében megoldatlan kérdés legyen, hogy szereti-e a hazáját, hogy háborúkra van-e szükség, hogy kiváltódjék belőle a hazaszeretet?

A szeretet, a hazának szeretete az életet jelenti. A háború a halált. Nem a mások és a magunk vérének hullása tudatosítja a hazaszeretetnek túl a háborún, egyéb feladatai vannak. A háború az ényyszer, melyet a körülmények erőszakolnak reánk és nem egy beálló fűtöttség, de akiben él a hazaszeretet, megállja ott is a helyét. Egyetlen népek sincs szüksége háborúra, legkevésbé egy küzdő, vergődő, létéért óriási erőfeszítéseket folytató országnak, hanem chaluci hősök méltó utódaira, akik eljöttek a gálutból, mert a föld szeretete és a zsidó sors szeretete

vonzotta őket és ennek a szeretetnek a jegyében — ha kellett — fegyvert is fogtak, sokszor az életüket is odaadták, de nem a fegyverekből sarjadt ki a hazaszeretet, hanem a jelenlévő, élő hazaszeretet adta a kezükbe a fegyvert.

Milyen tiszta és kételymentes fényrel ragyogott ezeknek az elmúlt chaluci generációknak lelkében a hazaszeretet! Hogy szeretették ez a hazát, pedig a valóságban még nem is volt elismert hazájuk, hanem egy történelmi valóságon alapuló reménység. Milyen drága volt számukra ez a föld, melyet lépésről-lépésre szabadítottak fel az élet számára, az új nemzedék számára. S az ő álmaik nemzedékében akadnak, nem is ez az egy, akiknek egyszerűen szűk lett Macedónia, szűk a kis ország, melyet egy nap alatt be lehet járni? Szűk az életter, szegény a nyelv, a nagy világ kell, nagy lehetőségeivel, Nem kíváncsiak a multra, azok történelmi mesék a szemükben, nem érdekli őket a két évtizedes véres gálut tanulása, a számukra hazáteremtők önfelelődozása, nem kíváncsiak a körforgásra, mely a kint élő zsidóságot minden jóleső szédületen keresztül végső konkluzióban vezette és vezetné enélkül „a kis országot” nélkül. Nem úgy látja ezt a kicsi földet, mint számukra a legnagyobbat, a hazát, melyet szeretnie kell lelke minden erejével és igyekeznie minél nagyobb és méltóbbá tenni erkölcsi jelentőségében. Pedig ez az egyetlen feladat, amely méltóvá teheti az új nemzedéket chaluci elődeikhez.

Milyen szörnyű, kétségbeejtő, megfajthetetlen, pszichológiai talányos örvényt képező probléma ez szemben a kónél keményebb és élettelenebb kijelentés: „Vajon szeretem-e a hazámat?”

Nagy emberek mosolya

Ludwig Börne (1786—1837) Párisban egy házban lakott Saphirral, a híres osztrák-zsidó származású humoristával. A Rue de Provence 24. alatt, Saphir az emeleten lakott, Börne a földszinten. Börne mindennap felment barna hálókabátjában Saphirhoz, leült a kandalló mellé és így szólt:

— Nos, Saphir, segítsen nekem, hogy semmire se gondoljak!

Börne ugyanis azt állította, hogy csak akkor érzi jól magát, ha semmire se gondol, de erre nem képes egymaga, segítségére van szükség. Különösen pedig ez akkor sikerül neki a leginkább, ha német professzorról diskurál.

— Csakhogy én nem vagyok professzor — vetette ellen Saphir — és azonkívül hasmenésem is van.

— Nem baj — felelte Börne —, ön csak most jött meg Németországból és tudom, jól barátságban volt Hegellel, Önnek segítségemre kell lennie, hogy semmire se gondoljak...

Jean Kerr, amerikai író és gyakran ír négy fiáról. Ezek a humoros írások az amerikai k... kedvenc olvasmányai. A legidősebb Kerr fiúnak egyszer iskolai dolgozatban anyja egyik művét kellett eleméznie. Többek között ezt írta: „Jean Kerr könyvében vannak kedves, mulatságos részek, de a gyermekeiről szóló fejezetek nagy mértékben túlzottak, sőt egyesek teljesen légbőlkapottak.”

VAJUDNAK A HEGYEK, — s egy chádár-ochel születik...

Tűz van, tűz van, hangzott mindenfelől a haljós riasztás, a forró nyáréjszaka csendjébe asszonyok sikoltozása törte meg, s miközben a tűzoltók munkához láttak, harcban a lángtenger ellen, e drámai percekben megszületett az ellenzék, s ezt kiabálta:

— Hagyjuk abba a tűzoltást! Csak hogy végre porrá ég...

Ahogy ez már lenni szokott a demokráciában, az ellenzék nem kapta meg a többséget, a tüzet eloltották. Májig is tart a vita, hogy helyesen tették-e? Akik a tüzoltást ellen voltak, azok azt mondják, ha azon az éjjel leég a chádár-ochel, már évek óta lenne új, modern, tágas étterem Kfár Glücksohnban.

Szó, ami szó, a régi chádár-ochel bizony elég siralmas állapotban van, műtátrán a fennállásának huszadik évfordulóját ünnepelni készülő, magyar-zsidók alapította kibuc multijához, gazdasági és társadalmi eredményeivel.

Mert, aki egy kicsit is ismeri egy kibuc belső életét, az jól tudja, hogy a chádár-ochel csak szótár szerint jelent éttermet. A kibuc élet valóság-nyelvére fordítva elsősorban társadalmi központ, az otthon egy részét jelenti.

A kibuc legfontosabb középülete a chádár-ochel, jelképe és jellemzője, úgyszólván névjegye ennek az izigvéri izraeli települési formának. Kfár Glücksohn húsz éves, az új chádár-ochel első tervei tizenöt évre nyulnak vissza. A tűz, amelyről bevezetőben írtunk, kilenc évvel ezelőtt ismét felszínre hozta a problémát, s azóta le sem került a napirendről.

A megvalósítás stádiumába öt évvel ezelőtt lépett a nagy terv, s akkor egy jelentékeny külső tényező is segítette. Avrahám Hartzfeld, az izraeli telepítési mozgalom legendás alakja, aki most az egyik legfontosabb mezőgazdasági intézmény élén áll, elhatározta, hogy sok évtizedes közéleti pályájának utolsó szakaszában megszervezi az új chádár-ochel építését azokban a kibucokban, amelyek 1938—1939-ben települtek le.

Hartzfeld 25.000 fontnyi kölcsönt eszközölt ki Kfár Glücksohnak, s napok múlva megtörtént az alapkövetel.

Ebből is sejtheti az olvasó, hogy a rengeteg különbözősége van egy döntő azonosság a kibuc és az egyéni életforma között Izraelben. Mert ugyan hány örökös tulajdonos, vagy villa építető mondhatja el magáról, hogy megvált a pénze, mielőtt hozzáállt az építkezéshez? Életünk rendjéhez tartozik, hogy előbb egy bankba, utána egy másik bankba, ezután egy harmadik bankba megyünk, s csak utána fordulunk építéshez...

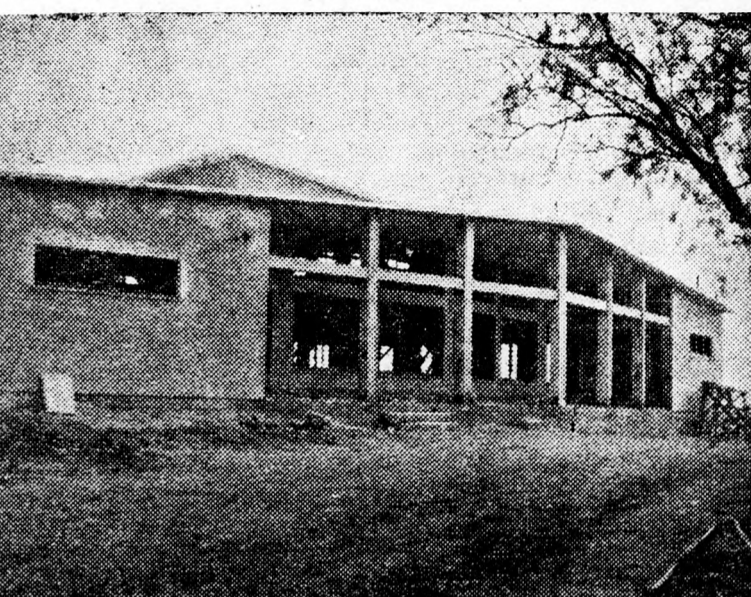
Nos tehát, az első kölcsönt újabb kölcsönök követték, közben pedig szépen haladt az építkezés. A kibuc legszebb pontján, szemközt a pálmakerettel, egyre magasabba nyújtózták a falak, s szorgalmasan nyeltek a gazdaság, minden nélkülözhető fillérijét és a esőregező patakhoz hasonlítható újabb kölcsönöket. Amikor jó volt a termés, gyorsan haladt a munka, amikor rossz volt a termés, akkor rövidke szünet következett az építésben, de annál nagyobb lendülettel folyt az állandó kölcsönügyi tárgyalások, s végül a munka folytatódott.

A legutóbbi jelentékeny kölcsönt, 40.000 fontot a PICA, a Rothschild-alapítvány átszervezők vette fel a kibuc a chádár-ochel építéséhez, ugyancsak Avrahám Hartzfeld intervenciójának segítségével. E kölcsön nevezetessége, hogy feltételei a lehető legkímesebbek. Tulajdonképpen csak a neve kölcsön, mert nem kell megadni...

Írta: Dr. Benedek Pál

A chádár-ochel elkészült. Persze, ez nem ilyen egyszerű, mert csak kívülről készült el, s a belső kiképzés kőműves-munkái. Ha vendég érkezik, először a chádár-ochelba viszik őt a vendéglátók dagadó büszkeségével.

A chádár-ochel elkészült. Persze, ez nem ilyen egyszerű, mert csak kívülről készült el, s a belső kiképzés kőműves-munkái. Ha vendég érkezik, először a chádár-ochelba viszik őt a vendéglátók dagadó büszkeségével.

Az épülő Chádár-ochel Kfár-Glücksohnban

gel, s csak aztán a lakásba. Ha vándor-fényképész vetődik erre, a legtöbb felvétel a chádár-ochel előtt, vagy éppenséggel az erkélyen készül. A képeken aztán úgy tűnik, mintha már az utolsó simításokat végeznék az épületen, mintha a jövő héten lenne a megnyitó. Az persze még eddig lesz, valamikor ősz-téli, az új terv és az új kölcsönök után.

Mert a 900 négyzetméternyi építmény belső berendezése, a hozzátartozó konyha — és külön kóser konyha — felszerelésével együtt további 50—60.000 fontba kerül, s csak ezután lehet elküldeni a meghívókat a heted-hét-országra szóló felavatási ünnepségre, amelyet együtt ülnek majd meg a kibuc huszadik születésnapjával.

A napokban kedves vendégek látogattak el Kfár Glücksohnba. Sunshine Oszkár, a Magyar-Zsidók Világszövetsége társelnöke és Kaczer Illés, a magyar-zsidó írók doyenje jött el hozzánk.

Ezúttal nem a kibuc, hanem az új chádár-ochel vonzotta vendégeinket. A történet egyszerű. Dr. Marton Ernő arra vállalkozott, hogy elküldi az írókat — az ország legfrissebb polgárait — és az amerikai közéleti férfit, s bemutatja nekik az izraeli magyar-zsidóság legfontosabb létesítményeit.

Igy kerültek el Glücksohnba, s hovatovább azt kell hinnem, hogy egy ilyen építménynek lelke van, mert immár nyolcadik hónapja, hogy nap mint nap látom az új chádár-ochelt, de ezen a napon — akárcsak minden valamirevaló háziaszony — még a valóságosnál is szebbnek, megkapóbbnak mutatta magát.

Kibucunk építő-mestere, Rozen Jesájahu — vagy Rosengarten Laci, ahogy Uljpesten ismerték — ő vezette végig, s látta el szakértő magyarázatokkal a vendégeket. Elmondotta, hogy eddig százhetvenezer fontba került az építkezés, ismertette, hogyan helyezik majd el az asztalokat 350 ember számára, s vacsora után hogyan alakul át hetenként kétszer szelészvsnú filmet vetítő moziteremmé, más estéken pedig előadóteremmé, vagy hangulatos társalgóvá a terem, a chádár-ochel.

A vendégek bejárták az

épülő chádár-ochel hét helyiséget s rendkívül tetszésüknek adtak kifejezést. Feltűnő volt, hogy Sunshine Oszkár különleges figyelemmel tanulmányozta az ablakok méretét. Részletes adatokat kért, s csak mellékesen jegyezte meg, hogy függönyöket, belső draperiát ne vásároljunk, mert amint visszaérkezik New-Yorkba, azonnal postára ad kibucunk címére 500 métert, csak azt kéri, pontosan állítsuk össze a színterveket. A minőséget bízzuk rá. Rábíztuk.

Feljegyezte továbbá a titkárunk, Chermes-Kaszás Chájim tájékoztatása alapján az új konyha legfonto-

sabb felszerelése, a hűtőberendezés terveit. Azt ígérte, hogy az elnöksége alatt működő amerikai magyar-zsidó szervezetek útján igyekezni fog segítséget szervezni a berendezés megvásárlásához.

Az új chádár-ochel „kihordási ideje” talán szokatlannul hosszú volt, de végre megismécsak megszületik. A felavatási ünnep a nagy arányok ellenére olyan lesz, mint egy bensőséges, családi ünnep.

Kedves olvasó, örüljön együtt a Kfár Glücksohn magyar-zsidókkal!

A kanadai zsidóság életéről beszél a volt budai hitközségi vezető

Aki részt vett a háború előtti magyarországi cionista életben, majd később a hitközségi munka frontján tevékenykedett, annak nem lehetett nem ismernie Budapest egy embert, akit Elek Gyulának hívtak. Akire minden nemes ügyben számítani lehetett. A tömeges, a segítségre szoruló emberek szerencséje, hogy az ilyenfajta közéleti vezetőök sohasem érzik magukat önfeláldozóknak, ők egyszerűen nem tudnak mások lenni.

Ez a korát meghazudtoló, dereshaju, de ma is vitalitással tele tevékenykedő ember mindig azt tette, amit a szíve diktált, akár simán látszott az út, akár göröngyökkel volt az teli.

Egyetlen lépése volt csupán, amikor letért erről az útról. Választania kellett messze földön élő gyermekei, unokái és az ő rajongva szeretett Izraelje között. Öreg korára meg kellett osztania szívét s amikor másfél évvel ezelőtt elhagyta a magyar határt, a repülőgép nem délkeletnek, hanem a távoli északnyugatra fordult vele. Ekkor azonban már hetvenegynéhány esztendő volt...

Alighogy letette a lábát a másik galut földjére, már az izraeli utazás gondolatával foglalkozott. S most itt van közöttünk, feleségével együtt, aki szintén kivette a részét a zsidó országépítéstől folyó diaszpórabeli fronton a munkából és járják a virágborult galli tájakat, a judeai hegyeket, az országot, amelyért nem keveset tettek.

A kanadai zsidóság életéről kérdezzük Elek Gyulát. „Torontóban 80 ezer zsidó él — kezdi tájékoztatását — és már előjártában elmondhatom, hogy a szigorú értelemben vett vallásos réteg csaknem teljes egészében magyar zsidókból tevődik össze.

Három, a hatóságok által elismert nagy hitközség

van: a liberálisok (reform-zsidók), a konzervatívok és az ortodoxok.

A REFORMZSIDÓK

A reformzsidóknak 2 templomuk van a városban, Istentiszteletet csak péntek este és szombaton tartanak. Az erev sábiti imádkozás tulajdonképpen már lélsábatra csik, amennyiben telen-nyáron este 1/2 9-ór kezddik, szombatonként dében 12-12-kor s mindössze fél órát tart. Fedetlen fővel imádkoznak s az autók százai parkolnak a templom körül. A két templom egyikének rabbija magyar zsidó. Ebben a hitközségben kizárólag milliomos zsidók találhatók.

A KONZERVATIVOK

A konzervatívoknak monumentális méretű, díszes templomuk van — orgona nélkül — amelyben minden sábatkor van legalább egy-két bár-micvé cagy bát-micvá avatás, amelynek érdekessége az, hogy a lányokat ekkor agyanügy felhívják a Tórához, hogy elmondják a heti szakasz vonatkozó részét, mint a fiúk. Mint különlegességet kell megemlítenem, hogy az egyes szakaszokat megrövidítve olvassák s a Tóra kivételéig az összes imákat elmondják. Dacára annak, hogy itt az istentisztelet szombaton délelőtt 9—11-ig tart, elkésmi vagy különösen a templomot a szertartás teljes befejezése előtt elhagyni — valóságos botrányszámba menne. A prédikációt a hívők tökéletes csendben hallgatják végig. Meg kell említeni, hogy a rabbi minden ima előtt bejelenti, mi következik s az istentisztelet Kidussal ér véget. A hitszónoklat elkezdése előtt a rabbi tájékoztatja a hívőket az elmúlt sábat óta bekövetkezett anyakönyvi eseményekről: születések, halálozások, bár-micvák, stb.

Sábat délelőtt mintegy 3-400 főnyi hívő gyűl össze ebben a templomban, péntek este a létszám kb. 50.

— Mi az oka annak, hogy péntek este olyan kevesen mennek templomba? — Nem ekkor mennek kevesen, hanem szombaton „sokan”, u. i. az 5 napos munkahét folytán szombaton is állami munkaszünet van s így semmi akadályja annak, hogy aki akar, elmehessen a templomba, péntek este viszont — a zsidóság szigorúan vallásos rétegétől eltekintve — az emberek még a hétköznap üzleti életének a hajszájában élnek.

HA VAN 5000 DOLLAROD, HITKÖZSÉGI TAG LEHETSZ, — ESETLEG...

A hitközségnek csak az lehet tagja — meséli tovább Elek Gyula —, aki lefizet 5000 dollárt, ennyiben van megállapítva a belépés díja. Ezenkívül az évi adó 240—300 dollárig terjed, ezzel szemben nagyünnepekkor a templomülésekért csak néhány cent kezelési díjat kell

HA VAN 5000 DOLLAROD, HITKÖZSÉGI TAG LEHETSZ, — ESETLEG...

A hitközségnek csak az lehet tagja — meséli tovább Elek Gyula —, aki lefizet 5000 dollárt, ennyiben van megállapítva a belépés díja. Ezenkívül az évi adó 240—300 dollárig terjed, ezzel szemben nagyünnepekkor a templomülésekért csak néhány cent kezelési díjat kell

Z. D.

Abrahámsohn Frigyes halálára

Váratlanul, negyvenhét éves korában meghalt Abrahámsohn Frigyes. Nagy gyászba borította családját, mélyszégyes szomorúságot okozott barátainak ismerőseinek.

Igazi közéleti ember volt. A közéleti ember minden jó tulajdonságát egyesítette. Nyíltszívű, szeretetreméltó, aktív, javítószándékú. Még nincs két esztendeje, hogy Izraelbe érkezett. Nem is kísérelte meg, hogy a nagyvárosok egyikében telepedjenek le, nem hivatkozott régi, cionista érdemeire, a hajón kapott beér-séval sikun akásként zokszó nélkül elfogadta és nyomban nekilátott az új élet kialakításához. Nem ment nyelven. Tökéletes héber nyelvtudással érkezett és néhány napon belül már tiszteltetelmítő hivattal állásban állt.

A hivatali munka mellett közéleti tevékenységbe kezdett. Számos cikke jelent meg az izraeli magyarnyelvű sajtóban, tevékenykedett a helyi Hírlapban, a Miflegat Poalé Erec Jisrael magyar tagozatában és egyike volt a „Maszk” színiárszókör megalapítóinak és szervezőinek.

Allig néhány hónapos erci élete során már megismerték új szűkebb pátriájában és bizalommal fordultak hozzá olé-társai, segítségért kérték klita ügyekben, lakásproblémákban. Mindenkiné a rendelkezésére állt.

A halálát jelentő hírdetés úgy jelöli meg, hogy Abrahámsohn Frigyes bonyhádi. Igaz, hosszú évtizedeket töltött abban a dunántúli vallásos városkában, de Pesten született, ott nevelkedett a világváros aszfaltján, a peati gettóban, a Dob utcában,

az ortodox templommal szembeni házban. Odajárt az ortodox elemi iskolába, majd a polgáriba és annak különböző jesiváiban tanult. Roppant élesezű volt és mély Talmud tudásáról közzismert.

Édesapja Abrahámsohn Dezső szintén közéleti ember volt, állandó munkatárs a budapesti ortodox zsidóság hitelipjának, a Zsidó Ujságnak. Nagybátyja pedig Abrahámsohn Manó, a budapesti Izraelita Hitközség világhírű főkantora.

Abrahámsohn Frigyes váratlanul befejezte életét, végeszakadt izraeli pályafutásának, annak az áldásos tevékenységnek, melyet a közérdekében fáradozatlanul kifejtett. Szegényebb lett a beér-séval jlsuv, egy igaz ember hullott ki sorából.

Z. D.

Nagy emberek mondták

William Hazlitt, angol regényíró: „Az ember az egyetlen élőlény, aki nevetni és sírni tud, mert ő az egyetlen élőlény, aki észreveszi, hogy milyen a világ és milyennek kellene lennie.”

Frank M. Colby: „A hírlapírók a legrémegőbb emberek és ez azért van, mert túlságosan felfoglalják őket a napi események és így nincs idejük megtudni, mi történt az elmúlt ötven évben.”

Mark Twain: „Bostonban azt kérdezik: mennyit tudsz? Newyorkban: mennyid van? Philadelphiában: kik voltak a szüleid?”

Charles de Gaulle, francia köztársasági elnök a berlini krízisről: „Talán mindkét

fél részére jobb lenne, ha azt mondanák egymásnak: „Parles-moi d'amour.”

Paul Reynaud, francia politikus: „Mindig kecsesgató a politikus számára a jövő feláldozása a jelen zavartalan élvezése érdekében.”

Michael T. Howard, angol filmszakember: „Filmszáróknak kisebbségi érzéseik keletkeznek, ha inkognitójuk és napszemüvegük ellenére azonnal nem ismerik fel őket.”

Yul Brynner, a kopasz filmszár: „Egyet mindig gyűlöltem: a feltűnéstkelést.”

Alice Cocea, francia író: „A férfiak szaladnak a nők után és mégis ők panaszkodnak, hogy megfogták őket.”

Arje Kadde

leróni. Mindemellett nem olyan könnyű a hitközségi tagságot elnyerni, u. i. annak dacára, hogy a templom nagy, nem mindenki nek jut állandó ülőhely — már nagyünnepekkor persze — márpedig a tagság és az állandó templomülies birtoklása között szoros az összefüggés.

A férfiak és nők vegyesen foglalnak helyet a templomban, a női karzat ismeretlen. Ezzel szemben van ruhatar. 12 rendező vigyáz a csendre és az istentisztelet méltóságát teljes lefoiyásá-
ra.

ISKOLA — A TAGOK GYERMEKEINEK

Mind a három hitközségnek saját iskolája van az ifjuság részére, azonban ezekbe mást, mint a tagok gyermekeit nem vesznek fel. Meg kell mondanunk, hogy a hitközség — ebben a vonatkozásban helyesebben fejezzük ki magunkat, ha azt mondanánk: a templomegyesület — tagjai „török magukat”, hogy gyermekeik bejussanak a zsidó iskolába, amit természetesen igen örvendőtes jelenségnek kell tartanunk.

A bár-micvá és bát-micvá ünnepségek igen gyakoriak, rendkívül sok meghívottal, a nem csupán jómódu, hanem „jobbmodu” szülőik könnyű szívvel vesznek ki a zsebükből erre a célra 4—5000 (ötezer) dollárt. (A kanadai dollár árfolyama majdnem teljes egészében azonos az USA-dollárral).

AZ ORTHODOXOK

A harmadik hitközségi szervezet, amelyet az állam elismert felekezetiént tart nyilván s mint ilyen tárgyal, az ortodox zsidók szervezete, a „Sáráj Sámájim”. Templomukban vegyes kórus nincs, a bát-micvát nem ismerik, a nők külön ülnek, de itt sincs karzat, hanem a földszinten, a templom harmadik oszlopcsnokában.

Az u. n. chaszid zsidók, akik szakállt, pejotot viselnek külön imaházakban tartják istentiszteleteiket, külső szervezettel van, ez azonban a hatóság csupán „magánszektornak” tartja, hivatalos elismertetésük nincs. Tagjaik csaknem kivétel nélkül magyarországi, helye sebben kárpátaljai származású zsidók.

Mindezekon kívül vannak még külön, kisebb imaegyesületek, legtöbbször tagjaik volt városai szerint szervezték, egy-egy rabbi köré csoportosulva.

KONCERTJEGY CSAK IZRAELI FEJLESZTESI KÖTVE NY ELLENEBEN

— Milyen a kulturális élet?

— A városban megjelenik egy angolnyelvű zsidó folyóirat. A vasárnapi Sáhárit után a megjelentek a hitközségi kultúrházban fogyasztják el reggelijüket s utána értékes előadások hangzanak el. Más alkalommal is vannak különböző kultúrelőadások.

A templomegyesületek gyakran rendeznek koncerteket, amelyekre azonban csak az kaphat jegyet, aki legalább két Izraeli Fejlesztési Kötvény megvásárlását tudja igazolni. (A legkisebb „bon” 100.— dollár).

Igen lelkes kulturális tevékenységet fejt ki a „Haddassa” nőszervezet is.

„ERRE NEM VALÁSZOLOK”

Elmeséli még Elek Gyula, hogy a torontói zsidóság részéről az utóbbi időben a városon belül bizonyos vándorlási folyamat indult meg, a zsidó polgárok nagy száma a vegyesen lakott negyedekekből az u. n. Wilson-városrészebe költözök, amit nyugodtan lehet „összeköltözésnek” nevezni.

Arje Kadde

Fos

Az ezeregysz között nekem hely jutott. C mellett feküdtem maszthattam a Es ausztriai c berekkel zsűf lysiségén. Férfi tak itt el, akik nek egészen, d daltos, színt tetlen élnivá tartja bennük kor, este, lef dalvást. Hanyz mert nem fér egyszázán van ben. Még nem akarnak, sőt n elaludni, mer osztották ki a vacsoráról l talán a halál. bármilyen erős holnap talán vább, ha elmar a hig krumplic huszonöt deka. A kenyér... nei: akármil gyártmány. Éve beszélik Kocka bölyded. Hossz téglalaku. S sem olyan, min Ami a legkülö lepően nehéz. mert korpából, részporból csak sütni, másrészt a mérhetetlen adagra rámond szonöt deka. N otthonból — sz rab. Foszlósból ju. Ez másmit ród, porlik. Alá, a csajkát, abba porát, aztán — gyázva, nehogy meilédpréslert mert akkor kis hány morzsa, minden cseppj kell...

Innen, ahol támasztom a látni a raktár terem alsó rész körték csak h látitanak. A elem táru, po Dante pokla ilyen szörnyű. sor ember a pa sor fejjel egy szik. A közelen lábát nézi Nagy, vörös, ü lyelek borítják a taminhiány. A káját tartja a bádogedény ür sehova sem lát harmadik hossz szerüen köhög rázkódik. Hátu tár homályba v kezénél és lát egy halottat vi Nem is a halá megdöbentöbbs, napos. Ennél sabb és ez még lapotban is felt rájta utána se kor elviszik nézhet, mert ne dalt fordítani a a flekkifusz o geségtől? Vagy mi más nem ére éhséget?

Az ajtó nem l gatott mozgás t termen. Tülek mindent uráló lán ma egy k krumplichez lesz Gyors hőrpölés, ember összefo. a nap legfontos nye. Négyfelé k az egyiklős keny rül a spárga, cse rajta, hol kell a kenyérbe szelnie, a négy darabja egyforma legyen. Már harapnám Kenyeret, de félt a kezem, a hírtel esend rámeheze is nézek a bejárat is tudom: Franz Franz tiszt. Né Jöttét ordítás je Panaszos üvöltés Szirtes. Nem tu kodni az éhségé falta a kenyeret. met tiszt jelenlé zsidó! Azt se tu llyenkor nem sza

Foszlósbelü kenyér

Irta: Dr. Sásdi Tibor

Az ezeregyszáz deportált között nekem viszonylag jó hely jutott. Oldalt, a fal mellett fektüdtem, ott megtámasztattam a hátamat is. És ilyenkor végignézhettem az ausztriai cukorgyár embereket zsúfolt raktárhelyiségén. Férfiakat raktároztak itt el, akik már nem élnek egészen, de valami csodálatos, szinte elképzelhetetlen élnivágás mégis tartja bennük a lelket. Ilyenkor, este, lefeksznek. Oldalvást. Hanyatt nem lehet, mert nem férnek el. Ezeregyszáz van a teremben. Még nem tudnak, nem akarnak, sőt nem is mernek elaludni, mert még nem osztották ki a vacsorát. És a vacsoráról lemaradni? Az talán a halál. Mert a test, bármilyen erős is az akarat, holnap talán nem bírja tovább, ha elmarad a vacsora: a hig krumpolives, meg a huszonöt deka kenyér.

A kenyér... Ez a kenyér nem akármilyen. Német gyártmány. Évekig eláll, úgy beszélnek. Kockás, nem gömbölyded. Hosszúak, inkább téglalakú. Semmiképpen sem olyan, mint az otthoni. Ami a legkülönösebb, meglepően nehéz. Részint azért, mert korpából, árpából, fűrészporból csak ilyen lehet sütni, másrészt amiatt, hogy a méhretlenül kicsi fejadagra rámondhassák: huszonöt deka. Negyedik az otthoniból — szép, nagy darab. Foszlósbelü, ropogóshéjú. Ez másmilyen. Ha töröd, porlik. Alája kell tenni a csajkát, abba gyűjteni a porát, aztán — kiinni. Vigyázva, nehogy megökljön mellédpreált szomszédod, mert akkor kiszóródhat néhány morzsa. Pedig annak minden cseppje az élethez kell...

Innen, ahol én a falnak támasztom a hátamat, nem látni a raktár ajtaját, sem a terem alsó részét. A villanykörték csak halványan világítanak. A többi, ami előm táru, pokoli látvány. Dante pokla sincs talán ilyen szörnyű. Négy dupla sor ember a padlón, két-két sor fejjel egymásnak fekszik. A közlemben valaki a lábát nézi tehetetlenül. Nagy, vörös, üreges sebhegy borítja a lábfejét. Vintaminhiány. A másik csajkáját tartja a kezében. A bádorgény üres, abba néz sehova sem látó szemmel. A harmadik hosszan, ugatászerűen köhög. Egész teste rázkódik. Hátulról a raktár homályba vesző végeiből, kezénél és lábánál fogva egy halottat visznek kifelé. Nem is a haláleset a legmegdöbbentőbb, az mindennapos. Ennél is borzalmasabb és ez még ebben az állapotban is feltűnik: a barátja utána sem néz, amikor elviszik mellőle. Nem bízhat, mert nem tudja oldalt fordítani a fejét. Talán a flekktífusz okozta gyengeségtől? Vagy talán semmi más nem érez már, csak éhséget?

Az ajtó nem látom, de izgatott mozgás fut végig a termen. Tülekedés. Vad, mindent uráló remény: talán ma egy kicsit több krumplicé lesz a lében. Gyors höröplés, aztán négy ember összeül. Következik a nap legfontosabb eseménye. Négytelé kell osztani az egyikös kenyert. Előkerül a spárga, csomók jelzik rajta, hol kell a késnek a kenyérbe szelnie, hogy mind a négy darabja pontosan egyforma legyen.

Már haragpán az áhitott kenyert, de félúton megáll a kezem, a hírtelen beállított csend rámehezedik. Nem is nézek a bejárat felé, ugyanis tudom: Franz jött be. Franz tiszt. Német tiszt. Jöttét ordítást jelzi, aztán panaszos ülvöltés. Szegény Szirtes. Nem tudott uralkodni az éhségén. Evett, falta a kenyeret. Egy német tiszt jelenlétében, egy zsidó! Azt se tudta, hogy ilyenkor nem szabad enni?

Franz a csizmájával kirugta a kenyeret a szájából, belétalált az állkapcsába. Szirtes amugyis gyenge, a lábai vékonyak. Franz pedig erős, jóltáplált.

Később Szirtes négykézlábra állva keresi a kenyér darabjait, amit, ha be is szorított a német csizmája, mégiscsak össze kell szednie. A kenyér az élet. Szirtes, akinek olyan hihetetlenül vékonyak a lábai, négykézlábat matát a pokróca körül. Es sir. Tudom, miért sir. Szegényli, hogy összeszedi a Franz csizmájától sáros kenyeret. Nézem és örülök, mert arra gondolok; ha sir, van még benne érzés. Szegényli magát, fáj neki. Még ember. Még él.

Érdekes: ma, amikor az orvos — deportált, közölkölnivaló — nem engedett reggel kivonulni, az volt az első gondolatom, hogy azért én mégiscsak megérem azt a napot. Pedig az érverésem rendkívül gyors. Tapogatom a pulzusomat, olvashatatlanul szapora. Diftéria — mondta a doktor. A szívem elszorult. Nem, nem a diftéria miatt. A flekkt is kibirtam. De a diftériásokat elkülönített, kis barakkba viszik. Ott nagyon szemetelt vannak... és különben is, Franznak sajátos szórakozást jelentenek.

Másnap este már tudom is, hogyan szórakozik Franz. Mulatságának középpontjává a kenyert teszi. Ugy látom, jóli tudja, mit jelent a deportáltak a kenyér. Az egyetlen szilárd élelem, amibe úgy vágyik az ember beleharapni, hogy még az inye is belesajdul a kívánsáiba.

A diftéria-barakkban minden más, mint a raktárban. A diftéria lassan pusztít, legyengít. Ugy elerőtlenít, hogy a fejedet sem tudod oldalt fordítani, csak nagy erőfeszítéssel. Lassan, megfontolt mozdulatokkal, előbb erőt gyűjtve.

Franz ezt is tudja. Minden este megjelenik a barakkban a kenyérszótársnál. A szakácsnak, aki kötevényben tartja a kenyérdarabkákat (ő vágta fel, mert a diftériásokban ehhez sincs erő) meg kell állnia az ajtóban. Franz előbb a sercliket válogatja ki, mert azok különösen kemények — Hopp — mondja játékosan és dobja a kökemény kenyert. — Zabálj, zsidó — ezt is hozzátéve, ha különösen jó a kedve.

Félelmetesen tud célozni. A kökemény kenyérdarab mindig, hajszálpontosan valamelyik beteg arcába esik. De jó, hogy erősen lehunytam a szememet. Eppen a jobbszememre pottyant az én porcióm. Milyen éles a kenyér sarka! Nem, nem szabad tulságosan érzékenykedni. En haza akarok menni és én akkor győzöm le Franzot, ha mégcsak nem is mérgeledöm.

Az emberek nyögnek, a kenyérdarabok után tapogatóznak. A szalma zizeg, ahogy turkálnak a reszkető kezek. Franz pedig nevet; harsányan, messzehangzóan nevet... Nevet, minden nap. Ezekből a nevetésekből tudom, hogy megint este van. Napközben alig vagyok ébren. Alsom? Vagy nincs már eszméletem? Éjszaka pedig jön értem apám, anyám és a testvérem. Repülőgépen visznek haza minden éjjel. Reggel újra hallom a szalma zizegését, este Franz nevet...

Es hullik arcomba a megcségyenítő, a meggyalázott, a beszennyezett élet, a téglalapalaku, kökemény német kenyér...

Megpróbálom félkönyökre támaszkodni. Sikerül. Vala-

mi furcsát hallok. Nem Franz nevetését, nem is a szalma zizegését. Egészen tompa zúgást, időnként pedig kattanás féle zajt. Igen, az otthoni kis állomáson figyeltem így a távoli vonatkatonalást. Halk zúgás, sok kattanás. Mi ez? Este pedig Franz nevet. Akkor talán mégsem? Megpróbálom leküzdeni kábultságomat. Nem sikerül.

De másnapra erősödik a zaj. A kattogás mást már kivehetőbb, a zúgás egyre közeledik. Életemet rá, hogy tankok! De Franz ma is nevet. Uristen, meddig nevet még ez a Franz? Mégis ő fog győzni? Mert én már nagyon gyenge vagyok. Ma már nem is tudtam a könyökömré támaszkodni.

Irtózatossá a zaj. Franz ma már nem nevetett. De kenyér sem volt. Éhes vagyok. Muszáj mozgatni a számat, rágom a semmit.

Most egyszerre elkezd remegni alattam a priecs. Valami egyre közelebb dübörög, csikorog, recseg. Ha Franz most nevetne, nem is

lehetne hallani. A robaj mindent tulharsog. Belém-villan a felismerés: tank! Egyszerre nevetni kezdnek. Nevetek! Elek!

Aztán minden elcsendesedik. Megpróbálom felkelni, de nem sikerül. Mióta nem láttam Franzot? Mióta nem ettem kenyeret? Egy napja? Kettő? Rémes ez a csend. A kábulat újra meg újra elnyom, pedig szeretnék ébren maradni. A barakk icipici, négyzetalaku ablakán világosság árad. Mély zúgás hallatszik a távolból. Megismerem a hangot: gépkocsik. Sok, sok gépkocsi. Várom, éhségtől remegő testtel esdeklem a pillanatért, amely, tudom, gyorsan bekövetkezik most már. Megáll mindjárt valaki az ágyam mellett, zsebéből bicskát vesz elő és szel egy darabot a kenyérből. Egy ember, aki valahonnan a szabadságból jött. A képzelet olyan erős, hogy újjamat morzsolgatom csupán, de már érzem a kenyér tapintását. Ez a kenyér foszlósbelü, ropogóshéjú. Egészen puha, mintha most sütték volna. És csodálatos az illata.

Ez a kenyér olyan, mint az otthoni.

Amerikai karrierjéről ad számot a 27 éves Ruinstein Eliezer íókántor

Illedelmesen kopogott be a szerkesztőségi szobába, majd megállt az asztal előtt, udvariasan mondta: — Ani muchán Fhákot (várhatok).

Meglepető volt, hogy ivritül szólalt meg, hiszen az öltözéke minden kétséget kizáróan elárulta hovátartozását. Széles-szalagú kalapja, shantung ruhája, élénk mintájú nyakkendője és az azon ékeskedő tü igazolta, hogy amerikai.

Es később kiderült az is róla, hogy Makoról indult el ezelt tiz évvel. Négy évet Petach Tikván töltött, majd onnan ment Amerikába, ahol karriert futott be. Most pedig látogatásban van Izraelben és felkereste az Uj Kelet szerkesztőségét, mert az illendőség úgy kívánja. A 27 éves fiatal ember Ruinstein Eliezer nagy, nevű kántor New-Yorkban. A new-yorki román származású zsidók hitközségének főkántora.

Kényelmes dolog New-Yorkban kántornak lenni. Minden két hétben imádko-

zik a templomában és szabad idejében utazhat az országban, koncertezhet, feljéphet különböző estélyeken. Így peregnék Ruinstein Eliezer napjai a világ legnagyobb metropolisában.

Az őszi nagyünnep alkalmával hitközsége megengedte, hogy a Cincinnati-ban lévő hatalmas Ohév Sálom zsinagógában „vendégszereljen”. Előkerül az aktatáskából a Cincinnati-i hitközség köszönő levele. A levél arról számol be, hogy felejthetetlen élményt jelentett a fiatal kántor előimádkozása és reméli, hogy jövőre is sikerül öt megnyerni arra, hogy előimádkozzék. A levél alján pedig az elismerést mindennél ékebben kifejező összegű csekk csatolásáról adnak számot. 3400 dollárt kapott a nagyünnepi előimádkozásért.

Az ambiciózus fiatal kántor mindenféle dokumentummal felszerelten érkezett. Cikk-kivágások, fényképek, elismerő levelek garmadája. Szerény mosollyal mondja: — Nincs menedzserem, nekem kell az ügyeimet intézni.

Amint a jelek mutatják, ügyesen intézi az ügyeit. Még klisé is hord magánál, hogy az újságoknak adjon. Így biztosabb, hogy megjelenjen a képe. Mert őt és fél év alatt megtanulta Amerikában, hogy a reklám nagyon fontos és a legjobb botnak is céger kell.

Most érkezett csak Izraelbe, de már egész sor fényképe van itteni szerepléséről. Legutóbb egy 75 tagból álló kanadai turista csoportot összejövételén szerepelt. Igen fontos turistacsoport volt ez, melynek izraeli útját maga a vallásügyi minisztérium szervezte.

Ruinstein főkántor újabb izraeli nagytemplomban fog vendégszerelni és önálló koncerteket is ad. Amellett a Hed Árci hanglémezeket készít vele.

New-Yorkban az egyik leg-híresebb énektanárnál tanult a fiatal kántor.

Hatezerötöt dollárt fektettem a torkomba — mondja mosolyogva — remélem nem volt rossz befektetés.

Roppant racionális koponyája a fiatal egyházi. Számok, szerződések, tervek, úti célok, családalapítási program. Mindezt elmondja s annyi optimizmus sugárzik szavaiból, hogy előre is hajlandó az újságíró leszámítozni mindent. Aki ilyen céltudatos és hozzá még a sors ilyen páratlanul szép hanggal áldotta meg, az el is éri céljait.

Feltehetően izraeli tartózkodását egybekapcsolja házasági terveivel?

Nem, nem — tiltakozik. — Semmiképpen sem akarok izraeli lányt feleségül.

— ???

Még mal napig sem tettem túl magam azon a lelkiismereti problémán, hogy jeleddéztam. Nem akarom, hogy miattam még egyel növekedjen a jeledzők száma.

Egyébként a főkántor megnyugtatt felől, hogy az egyéni öt éves után (még csak 32 éves lesz) a kellő anyagi eszközök birtokában Izraelben telepszik le.

Remélem, addigra megengedhetem magamnak azt, hogy az itteni szerény kántori fizetéssel is beérjem, lesz mivel azt pótolni.

Majd hozzátesszi: — Mert ha az embernek pénze van, mégis csak Izraelben érdemes élni. Z. D.

Ünnep hete a kibucban

Maábarot, 1959. Niszán hava.

„Higyjék el: küzdöttem az irás ellen. Tudom, elegük volt: szeder így, szeder úgy. De... Heine egyik-másik versének az irásánál sasszárny suhogását érezte a feje fölött. És Herzl, — a Naplója szerint, — ezt a sasszárny suhogást érezte a Judenstaat megírásánál. En a sas karmait éreztem, amelyek kihuztak az ágyamból hajnalhasadáskor, nem engedtek se aludni, se olvasni, mint a tisztess kibuc nagymamához illő. Kiemeltek és az írógéphez ültettek...”

Egyik ablakom képnek keretéz egy égnék magasodó, hatalmas, virágba borult fát. Izdarechet a neve; telistele, — mint gyertyák az ünnepi kandeláberen, — orgonallia, orgona formájú és illatu fűrtökkel. Bóditó és csalogató... Huss, ki! Ki! Erev pészach! Illatokban, fényekben fürdik a világ.

A párdesz mellett haladok a gyerekházak felé. Harmattól fényes zöld levelek közt, fenn, még itt-ott pár itt felejtett, árván maradt narancs aranylik, de a fa telistele kis, fehér szirmu, bóditó-szedítő illatu virággal. Ünnepi dísz, itt a tavasz. A kibuc aprajagya nagyja készül már egész héten. A pöttöm totyogások is, még a reggeli hívösség elleni tréning-nadrágban segítenek az uvarukra kirakott kis székek mosásában. Amott az ovodások a kertjüket szepítik: rácst szögeznek, ásójuk-lapátjuk, kis talicskájuk mind munkában. A zsdokoranda fák mögül ide látszik a chadar haochel frissen meszelt fal. Amerre járok, lankákon, fákon, bokrokon a sárga és lila színek orgiája.

„Honnan tudják a városiak a tavaszt? Az Omert? Az én gyermekkoromnak is titokzatos szava volt ez, aminek csak külső jeleit láttam a lagbeomer megszakította hét heti férfiszakállakon, lagzi és zene tilalom. Olvastam: „az omer meglegetése”... Mi az?

Mi az, ha életre kel a Szó? „Fellombozott teherautók viszik az ünneplő, fehér inges-bluzos csoportokat ki, a mezőre, a „Három fá”-hoz. A tisztáson, hatalmas körben az ülo alkalmatosságok készített, kockába tömörített szakmákoteg. Középen áll Jehosua, Jigál, Joáv akkordeonokkal, melyeken felzeng az „Omer-omer tevua chadása, és minden ajk dalra nyílik, száll az ének a harsogó két égneke, át a földeken a távoli-távoli hegyek, Haré Efrájim felé. Es most, ...onnan

Irta: F. Fürth Margit

a sárgálló árpatablából... ott termettek?... fehér inges, kék nadrágos-szoknyás ovodások táncolnak elő virágot lengető kézzel. Tapokk ütik a tánc tempóját s ók jönnek, a drága csöppsegek, táncolva helyezik körbe-körbe a virágokat. De nézd csak, nézd, ez csak a gán ötvene, ott jönnek már a „cehvra háceirá”, az elemisták; „lengetik az „omert”, értőn táncol egész testük, a virágok köré helyezik a kalászokat. Most jönnek a középiskolások, a Moszad Hachinuchi karsu serdültjei. A táncok egyre művészebbek, koreografikusabbak, mire előtűnik — ahonnan, az árpatablából, eddig csak a fejeiket láttuk, — a kosztümös chátivá háceirá, a kibuc immár katonaviselt második generációja. Ereci stilusa, himzett ingek, bőszájú ujjuk lbeg tánc közben, amint a sárga-kék-piros, barna, zöld, lila ruhás lányok szoknyája fodrozódik. Ezek a deli táncosok ugyanazok, akiket télen, esős időben, munkába induláskor viharvert, se színű, foltozott ruhákban, sapkára huzott ócska, ki-mustrált katonai esőköpenyben alig lehet felismerni, nem-e madárijesztők? Itt jönnek dalilásan, kevelyre kihuzott derékkal, két csoportban lányok-fiúk, mese-kepszéri. (Meggusom: olyik már két gyerekes család-apa—anya...) Zene-dal-taps ütemére leng az „omer”, a kalászok zsengeje, amit úgy helyeznek körbe-körbe-karikára, mintha óriási kosarat, vagy kelyhet fonnának. De már elfordul róluk a tekintet, mert oda nézz! oda! Kezdődik az aratás! A vátikok, élükön az egyik, immár többszörös nagypapa, — két nadrágjuk fölött piros óv, fehér ing, széles szal-makalap a fejükön, kasza lendül hatalmas ívben a kezükben, a dalok ritmusára. Utánuk a marokszedők, peng a kasza, száll az ének és már jönnek, hozzák a kővéket, behelyezik a kehelyszerű óriási kalász kosárba, ott aranylik a termés eslege, amit bemutatnak a mosolygó Egeknek.

Ne zengjen háláének harmatért, vizért, érlelt nap-sugárért, a természet, az Elet szépségeiért? Hórában táncolják most, négy-öt körben, gyerek serdülő, fiatal és vátik az Omert, új-jongás és Elet és Szépség a tágas mezőn. Ünnepi hangulatban térünk vissza, felkészülni a szederestre.

„S ne mondják, amit egy-

kor egy vendégem „kibeszélt” rólam:

„Ilyen nagy vacsorát találni egy váratlanul betoppant vendégnek? Ilyen jól élnek. Mi lehet ennek a vége? S aztán csodálkozom...” stb. stb.

Hőbortos, ifju gazdaszszony, akkor voltam és „meg akartam mutatni a tudományomat” és feláldoztam a diszvacsorára a három napra előirányzott kész letemet és ez volt a vége...

Hát ne „beszéljék ki” a kibucokat, melyek szó szerint veszik, élik a hágáda „kol dichin jéc véjechol”-ját, a ki betér, lakják jól náluk, — és százaít a vendégeknek ültetik a szederasztalhoz, ünnepi dús vacsorát, művészi díszítésű teremben jó szívvel tálnak. Nálunk 850-re terítették, de volt kibuc, ahol kétezen voltak a vendégekkel. A rendezés mintaszerű. Percek alatt megtárlálja a helyét a járatlan is. Hol recitálva, hol kórusban hangzanak fel a hágáda hagyományos szakaszai, közben-közben tnachi részletek, az új héber irodalom klasszikusai revelálva a közelmult kiütését, harcait.

Es azt se mondjátok kedveseim, könnyű a kibucnyitkoknak! Ledolgozzák a nyolc órájukat és mehetnek piheneni Ugyan ki pihen? Mikor? Netán a szádrán ávo-da, nebih, akinek se éjjele, se nappala, tőle követelik a vezetőket a munkaerőt, a chavérok a sabbatjukat Honnan vegye, amikor annyian vannak küldetésben, Burmában, vagy máshol állami, vagy más szakmai beosztásban? Avagy a „ráftán” szabja meg a tehén ellésének az idejét? A gyümölcs nem maradhat szedetlen, megromlik az aranyló, de bomlasztóan perzselő áldott erci napfényben. A termés se maradhat se lábón se behordatlan a mezőkön. Aj barátaim, se szeri, se száma a „gijusz”-oknak, az önkéntes munkaidő utáni 4-6 óras munkának. Nem is szólva a rendszeres szombati gijuszról, hogy egyszer-egyszer a ráftánnak, a metapeletnek is szombaton legyen a szombatja. A műhelyek csendesek szombaton, de a gyerekeket és az állatokat (lehávdil) gondozni kell mindig.

De „én dáváv chávérim!” Tiz és több óraj napi munka után is ének-zene próbák, készülődés az ünnepeheti előadásokra.

„Még nem unod?” — kérdezte őszi ünnepkor egy kedves új olá rokonom, — „még nem unod, hogy rohasana hetétől, nem is csak az ünnepeken, de már egy héttel előbb, jom hákippurimon át hosána rabbáig, a makole-

tes, a jeges, a neftes, az vágóság, — egyszóval mindokki sana továval köszönt.” Nem én, nem unom. A munkával zsúfolt kőznapi után az ünneplő kőznapi, szeretete mosolyog ki a köszöntésben: chág száméach! Moádím leszimchá!

1959. V. 10 Uj Kelet 5

A májusi fizetésekből már levonják a klitakölcsönt

A pénzügyminisztérium szerint nincs lehetőség a levonás további halasztására

A pénzügyminisztérium megkezdte a klitakölcsön levonását a május havi fizetésekből, annak ellenére, hogy a kormánykoalícióban és az ellenzékben egyaránt éles kifogások hangzanak el emiatt. A kritikát azért hangoztatják, mert a romániai alijja megszűnt és nincsenek megbízható és hivatalos hírek arról, hogy mikor és milyen arányban fog elindulni. Ezzel szemben a pénzügyminisztérium azt állítja, hogy nem lehet elhalasztani, vagy megakadályozni a klitakölcsön behajtását csak abban az esetben, ha módosítják a törvényt, amelyet a Kneszet nemrégiben hagyott jóvá. Technikai okokból az adóhivatal nem fejezte be az előkészületeket áprilisig, holott a törvény értelmében már akkor meg kellett volna kezdeni a kölcsön behajtását.

Amikor a Kneszet a törvényt megszavazta, a helyzet ugyanaz volt, mint most és nem történt semmiféle változás, amely indokoltá tenné a kölcsön behajtásának elhalasztását. A lakásépítések minden hónap-

ban sokmillió fontot adnak ki, hogy a lakások készen álljanak, amikor az alijja megindul. Ez a helyzet lehetővé fogja tenni, hogy az érkezőket azonnal kész lakásokkal fogadják és ne legyenek kénytelenek átmeneti lakhelyeket építeni számukra, ami felesleges pénzkidobás. A sikun-negyedek nagy részének építését már megkezdték és ha a klitakölcsönt nem hajtánák be, kénytelenek lennének a lakásépítések félbeszakítani, költségvetési fedezet hiányában.

Az adóhivatal már megtette az előkészületeket a májusi levonások végrehajtására. A pénzügyminiszter ezekben a napokban fogja aláírni alkalmazottakra vonatkozó rendelkezéseket, míg az önálló adófizetőkre vonatkozó intézkedés már egy héttel ezelőtt megjelent. A részvénytársaságoktól az adóelőleg összegének tíz százalékát, az önállóktól pedig annak husz százalékát hajtják be.

Az alkalmazotti fizetések, a levonás az alábbi kimutatás szerint történik:

Havi fizetés	klitakölcsön
IL 200.—	IL 4.900
IL 200.—	IL 2.790
IL 249.—	IL 0.260
IL 280.—	IL 3.220
IL 320.—	IL 5.010
IL 400.—	IL 9.950
IL 500.—	IL 14.740
IL 600.—	IL 19.520
IL 700.—	IL 24.100

ESKÖLT NEM GYÖZIK MEG GAZDASÁGI ÉRVEK

Az ellenzéki sajtó és a független Háárec élesen szembeszáll a pénzügyminisztérium intézkedéseivel. A Háárec nemzetközi Eskölt

A Hitachdut Oléj Hungária közleményei:

TEL-AVIV
Kereseték: Weiss Irén, bukaresti fehérműves testvérét keresem. (Gör. Dizenoff 118 paplan, fehérműves üzlet). Royan Rosenthal Géza, „Luker” Bukarest, kéri rokonait és barátait keresselek fel: Ron. Dizenoff 118 paplan és fehérműves üzletben. Rex Károly (Rex István, Budapest, IX. ker. Ulóut 95). Köhen Kovács László, Makó. (M. Kovács Imre 82 Rue de Chery Paris, France). Dr. Valda Imre orvos (Mose Goldstein, Rch. Melech Háárec 18) Weiss Miklós, Szolgálatosnyóráról, keresi rokonait.

Nagysikerűnek ígérkező találkozót rendeznek a Budapesti zsidó Gimnázium és Ipari Középiskola léány és fiú volt növendékei, valamint tanárai. Több száz volt diák jelentkezik a szervező bizottság felhívására és a telavivi HOH Házterem utcai diszterem előreláthatóan zsúfolásig fog megtelni az iskola Izaelben 46 diákszerzővel. A találkozót 1959 május 11-én este 7 órákor rendezik, a diszterem azonban már a korábbi délutáni órákban nyitva lesz. A személyenként 1.800 font hozzájárulásban a tea, vagy kávé, sütemény vagy szendvics ára is belefoglalható.

HAIFA
Szenfűnk szociális bizottsága folyó hó 10-án 5 órai kezdettel, hangfelmérésrel egybekötött TEADÉLUTANT rendez Cur-Salomban, Adler István Weizmann utcában lévő lakásán. Házasszonyok Eizikovics Teva és Reisz Lonci.

RISON-LECION
1959 április hó 26-án este, tartotta meg a rison lecion HOH helyiségében a magyar nyelvtanulók szűk körű kamatmentes kölcsönpénztára alakulási közgyűlést és választotta meg annak vezetőjét.
Ráv Michájloviics Sálom nagyhatalú beszéde után, amelyben a G'milit Cheszed jelentőségét ismertette a közgyűléssel, Epstein Efrajím ismertette az újonnan alakuló egyesület célkitűzéseit és alap szabályait.
A közgyűlés a következő vezetőket választotta meg:
Elnök: Epstein Efrajím; titkár: Schechter Chájim; Elnökségi tagok: Ráv Michájloviics Sálom, dr. Geró Ernőné, Szaksz Cvi; Ellenőr: Surányi Endre; Választmányi tagok: Dr. Beck Tibor, Fried Klára, Fried Ráchel, Gross József, Halász Sándor, Henrich Mirjám, Háberfeld Mose, Mesel Mose, Ifj. Szmut Jakab és Ungár Mátyás.

Az egyesület már meg is kezdte működését és felkéri a Rison és környéke magyar nyelvtanulóit szűk körű kamatmentes kölcsön igényüket az egyesület titkárnál, Schechter Chájimnál, Herzl utca 74 alatt jelentkezni be.

pénzügyminiszter, hogy az ország közvéleménye nem fog hinni többé ígéreteiben, ha végrehajtja a klitakölcsőről intézkedő törvényt. Semmi jele nem mutatkozik annak, hogy ebben az évben az olék száma felülmúlja a 40 ezret. Ezeknek a befogadásához elegendők azok az összegek, amelyeket a rendes költségvetés irányoz elő, nincs tehát szükség a klitakölcsön végrehajtására. Lehetséges, hogy a pénzügyminiszter véleménye szerint a „cincstarnak további összegekre is szükség van, de nincs joga más célokra kiadni azokat a pénzeket, amelyeket a Kneszet az olék befogadására szánt. Ha ezt teszi, megintja közéleti pozícióját. De ezen érveken kívül vannak gazdasági indokok is: a nemzetgazdaság képtelen elviselni olyan adóterheket, amelyeket további 100 ezer főnyi lakosság befogadása érdekében vetettek ki, ha ez a 100 ezer lakos

Elvi vita, vagy rágalomhadjárati?

Hisztadrut tag, nem utálja-e a rágalomhadjáratot és a sértegetéseket, amelyeket ezekben a napokban a Mápaj, a Mápam és az Achdut Ávodá használ, a hisztadruti választási kampányban?

Vajon ezeken a választásokon a multban történt politikai és katonai események kerülnek előtérbe? Vajon szükséges-e, hogy újra felelevenítsék a vitát a binacionális államról, a Pálmách parancsnokság feloszlásáról és hasonlókról?

Nem keserítik el azok a kísérletek, hogy szavazatát a Negevebe való kirándulásokkal szerezzék meg, leszállított áron? Nem lázad-e fel, a megkísértések a nyomás és fenyegetések ellen, amelyeket a munkásokkal szemben használnak, és ezzel a dolgozó ember becsületét sértik meg?

Az Ovéd Hácioni nem vett részt a rágalomhadjáratban és nem szól bele „az archeológiai vitába”; nem foglalkozott a választók megvesztegetésével sem. Az Ovéd Hácioni tervet terjesztett a választó elé a Hisztadrut meggyőgtetésére és követeli:

- A Hisztadrut felszabadítását minden politikai feladat alól.
- Bért az egyéni teljesítmény és a foglalkozási ág lehetőségei szerint.
- Állami betegsegélyzőt.
- Munkásgazdaságot a szabadverseny alapján, a kölcsönös előnybehelyezés helyett.
- A függőség, a megkülönböztetés és a megfélemlítés rendszerének kiirtását.

Hisztadrut tag, szavazz demokratikus és szabad Hisztadrutra

OVÉD HACIONI a Hisztadrut progresszív csoportja

lem létezik. A pénzügyminiszter azonban általában nem lehet meggyőzni gazdasági érvekkel” — írja a Háárec.

A PROGRESSZÍV PÁRT ÖSSZEHOZTA A KOALÍCIÓT

A progresszív párt parlamenti frakciója elhatározta, hogy sűrűn összehívja a

Nagyszabású réz kiválasztó üzem létesítenek a Kison kikötőnél

A tanturái öbölben nem engedélyezték az üzem felállítását

Hónapokon keresztül tartó tárgyalások után megtörtént a döntés afelől, hogy az ország Földközi tenger partjának melyik frontján állítsák fel a rézkiválasztó üzemet, amelyet egy palesztinai születésű, de Ciprusban élő bányatulajdonos készült az országban létesíteni. A kezdeményezők az volt a szándéka, hogy ciprusi bányára réz ércének kiválasztására Tanturánál építik fel az üzemet, mert ezt a pontot találta a legalkalmasabbnak erre a célra. Itt ugyanis kis természetes öböl van, amely lehetővé teszi a munka zavartalanulását.

Annak idején megírtuk, hogy a terv ellen a Tanturával szomszédos települések élénk tiltakozásukat fejezték ki, mert az üzem felépíté-

koalíció vezetőségét és követelni fogja, hogy függesszék fel a klitakölcsön behajtását. Jizhár Tírári, a párt parlamenti frakciójának vezetője Akiba Govrinhoz, a koalíció vezetőjéhez intézett levelét többek között azt írja, hogy a progresszívek annakidején támogatták a klitakölcsönt, amelyet világos és pontosan előre meghatározott célokra terveztek. Most azonban, hogy rajtunk kívül más okok miatt nem került sor erre a klitára, a párt szükségesnek tartja a kölcsön felfüggesztését, illetve a végrehajtás elhalasztását.

Jákov Cur párisi nagykövet megvált hivataltól

Dr. Jákov Cur, Izrael párisi nagykövete sajtófogadásán bejelentette, hogy befejezte küldetését a francia fővárosban. Ezzel egyidejűleg a francia külügyminisztérium protokoll-főnöke is hivatalosan közölte, hogy Cur nagykövet júliusban visszatér Izraelbe. Junius hónapot a bucsufogadásoknak szenteli.

Izrael fennállása óta ezuttal másodszer történik változás a párisi nagykövetségben. Az első nagykövet

Maurice Fischer volt, aki 1953-ig töltötte be ezt a hivatalt és akkor nevezték ki oda Jákov Curt.

A nagykövet elmondotta az újságíróknak, hogy utódját még nem nevezték ki, reméli azonban, hogy távozása előtt már közölheti, kit neveznek ki helyébe. A nagykövetség ügyeit az átmeneti íróban Neursion nagykövet viszartér a külügyminisztériumba, új munkakörét azonban nem állapították meg még. „Megtiszteltetésnek érzem, hogy Izrael külügyi szolgálatának megteremtői közé tartozom és természetesen továbbra is ebben a szolgálatban akarok működni” — mondotta Jákov Cur.

Háromszáz éves szőlőőke

Budapest, (Reuter) — Az egész világot bejárta az a hír, hogy a híres pécsi 350 éves szőlőőke virágzik. A szőlőőket még a tizenhetedik század elején egy olasz szerzetes ültette és nagysága egyedülálló a világon, mert több méter magas, ugyanakkor olyan dug lomboztat, mint egy tölgyfa. Mint a hír közli, a csodálatos szőlőőken már megjelentek a zöld szőlőszemek.

Turisták és olék érkeztek Haihára

Haifa, (Az Új Kelet tudósítójától). — Közel 200, főleg amerikai turista érkezett pénteken a Cion hajón Haihára, akiknek javarésze helyet biztosított magának a függetlenségi nap díszfelvonulásának tribünjein. A hajóra Nápolyban mintegy 30 keleteurópai olé szállt fel, akik között néhány magyarországi család is volt. A Cion egyébként mintegy 100 visszatérő utast és néhány szökevény matrózt is hozott Amerikából, akik többhónapos viszontagság után hajónapok látták hazatérni az Ujvilágból.

Osszeesküvést lepleztek le Portugáliában

Liszaon (Reuter). A portugál kormány tegnap közölte, hogy március első felében „a közrend megzavarására irányuló” összeesküvést leplezték le és letartóztatott kilenc tisztet, valamint 22 polgári személyt. „Ezek közül néhányan a kommunista párttal álltak kapcsolatban” — állítja a hivatalos jelentés.

5719 Ujár 2, 1959 május 10, vasárnap
Az izraeli rádió magyar adása: 1) 19.15-20.30: 33.3 m-es hullámhosszon; 2) 21.45-22.45: 460, 422, 0 (Jeruzsálem); 2) 22 (Haifa) közép-hullámhosszonon.
6.30: Május 10, 6.35: rövid hírek, 6.37: torna, 6.47: zenés óra, 7: hírek, 7.17: hangfelmérések, 7.45: izraeli dalok, 7.58: rövid hírek, 11: néphangverseny, 12: asszonyrovat, 12.15: hangfelmérések, 13: Sulamit Schapira — szoprán, Montiani, Hayin, Saint-Saens dalból énekel, 13.15: gyermekszerepek, 13.30: hírek 13.45: hová menjünk este? 13.50: könnyű zene, 17: rövid hírek, 17.05: a mezőgazdasági kiállítás helyszíni adása, 18: ifjúsági műsor, 18.30: Chopin; Mazurka, H. Dur, Massenet; Etiófia, Cherubini; Aria a „Medea”-ból, Rameau-Segovia; Menuette, Dvorzak; Humoreszk, 19: hírek, 19.20: műsorismertetés, 20: zenés egyveleg, 20.25: „Kis kérések és nagy problémák”, 21: hírek 21.30: az izraeli filmharmadik zenekar hangversenye, 22.35: könnyű zene, 23: hírosszefoglalás.
Párbuzamos műsor: 18.30: Hírek könnyű héber nyelven, 20: vesénapj zene a keresztény lakosság részére.
A hadasszerzők: 18.33: Énekszámok, 19.15: Joe Stafford műsora, 19.45: könnyű zeneszámok, 20.25: Rossini; „Selyemlétra” — nyitány, Bizet; „Carmen”-szvit, — Csajkovszkij; Szilv induló, 21.15: „Vidám zeneszámok”, 22: tánczene.

1959 V. 10 Uj Kelet 7

Megvalósítás előtt áll szdom-éjláti országot terve

Éjlátnak nemsokára 50 ezer lakosa lesz

A Kneszet gazdasági bizottsága az elmúlt napokban körutat tett a negyvi fejlesztési vállalatoknál és ugyanakkor meghallgatta a további létesítmények tervéről szóló ismertetőket. Éjlátnak 25 létesítendő ipari vállalat tervét tanulmányozták. Többek között ismertették előtűnik a Szdom-éjláti országot építésével kapcsolatos előkészületeket. A pénzügyminiszterium befejezte az út rendeltetésével kapcsolatos kalkulációkat. Az építés 2 és fél millió fontba kerül, amely kifizetődik, ha a kálisó exportja eléri az évi 70 ezer tonnát.

Az út 184 kilométer hosszú lesz és 50 kilométerrel rövidíti meg az Éjlát és Szdom közötti távolságot.

Ez a megrövidítés tonnánként 3 és fél fonttal olcsóbbítja meg a szállítási költségeket, amely a jelenlegi árakhoz mérten 30 százalékos csökkentést jelent. Ch. Nemer, éjláti polgármester ismertette a város polgárainak különleges problémáit és különösen a drágaságra hívta fel a figyelmet, amelyet a magas szállítási költségek idéznek elő. A polgármester többek közt azt követelte, hogy

Éjlát lakosai számára engedjék el a frigidáirek vámját, mert ez az éjláti éghajlat mellett nem tekinthető lényűzési cikknek.

Az Éjlátnak dolgozó munkások számára nyújtott különilletmény elijesztí a befektetőket, amiért a polgármester azt követelte, hogy ez a fizetési pótlék ne a vállalkozókat terhelje. Ebben az évben előreláthatólag további években is fenn lehet tartani a lakosság növekedésének ezt az arányát és így Éjlát lakossága nemsokára el fogja érni az 50 ezret.

Az országfejlesztési minisztérium megbízottjai ismertették Éjlát iparosítási tervét, beszámoltak arról, hogy rövidesen lényegesen enyhülni fog az éjláti vízhiány és, hogy a várost a timnai rézművek villanytelepe fogja árammal ellátni, ami újabb könnyítést jelent majd és lehetővé teszi az ipari terv megvalósítását. Éjlát fejlesztéséről írtunk.

A BNÉ HERZL közleményei:

1959. május 11-én, hétfőn este 10 órákor a Jarkon utca 49. sz. a. a Merkáz Olé Európa diszteremében, a függetlenségi nap alkalmából dr. Herman Deszó ügynök fog előadást tartani: „Izrael sikere a nemzetközi világ arénájában” címen. — Az előadást bevezeti és a nap jelentőségét méltatja dr. Engelberg Deszó — Sicher-mann Jolanda, Bialik verseket szaval Karos László fordításában. Vendégeket szívesen látunk.

Május 18-án ADY halálának 40 éves fordulójára alkalmából emlékestet rendezünk. Az est előadja dr. SASDI TIBOR író és Ady verseket fog szavalni Wohl Katalin.

Izrael első atomreaktora az év végén megkezdheti a munkát

Kórházak és tudományos intézetek számára fog izotópokat előállítani — Rechovot tengerpartján emelik a 30 méter magas épületet

Az év végéig megkezdik működését Izrael első atomreaktora, amelynek építése a Rison Le-Cion mellett Nebi Rubin homokos terepén folyik. A hatalmas épületszerkezet már hosszú ideje kezdődött, de csak pénteken, amikor hivatalos szertartással kezdtek meg a reaktor vízmedencéjének építését, rántották le a leplet, az eddig gondosan őrzött titokról.

A külügyminisztérium nem tud kelet-európai alijjáról

A külügyminisztérium szóvivője tegnap este az újságírók kérdéseire foglalkozott a Háarec azon hírével, hogy júliusban vagy augusztusban fokozott alijja várható az egyik kelet-európai államból. A hirt lapunk más helyén mi is közöljük.

Lányával Izraelbe szökött egy londoni zsidó

Manchester, (Reuter). — A londoni törvényszék távollétében a bíróság megsejtésének a jában elmarasztalta Harry Bernstein 45 éves állampolgárság nélküli angol lakost, aki 9 éves lányát Izraelbe szököttette. A gyermek a bíróság felügyelete alatt állónak tekintendő, minthogy jogerősen megtiltotta az apának, hogy kivigye Angliából. A feljelentést a gyermek anyja, Doris Bernstein, a kislány törvényes gyámja tette az apa ellen, a bírót tudva, hogy Izraelbe távozott, de pontos címének nincs bir-tokában.

Autóbaleset 12 sebesült

Tegnap délután 5 órakor a Natanja tel-avivi országúton súlyos közlekedési baleset történt, melynek 12 sebesültje van. Egy tender, amely Um-el-Pcham arab faluból 12 utast hozott Tel-Aviv felé, a 21-es számú kilométerkönel felfordult. Valamennyi utas és a sofőr is megsebesült. A balesetet az okozta, hogy az autó egyik hátsó kereke defektet kapott és a sofőr elvesztette az uralmát a kormánykerék felett.

A külügyminiszeri konferencia

(Folytatás az 1-5-6 oldalról.) Ezáltal elesne Olaszország részvétele is. Tegnap este megérkezett Maurice Couve de Murville francia külügyminiszter is. Párizsban De Gaulle tábornok úgy nyilatkozott, hogy nem szabad túlságosan optimes reményeket fűzni a genfi értekezlethez. Mára várják Selwyn Lloyd angol és Guiseppe de Pe... olasz külügyminisztereket. Ugyancsak megérkeznek Heinrich von Brentano nyugat-német külügyminiszter, aki úgy mint a kelet-német Goltz, megfigyelőként vesz részt a konferencián. A nyugati külügyminiszterek ma De Murville villájában értekezletre gyűlnek össze és mindenk előtt a konferencia összehívását fogják megvitatni. Amelyben az oroszok kitartanak Csehszlovákia és Lengyelország részvétele mellett, a

kában, az amerikai atomenergia bizottság segítségével és az Egyesült Államok kormányja az 1957-ben megkötött egyezmény alapján 350 ezer dollárral járul hozzá a beszerzési költségekhez.

„USZÓMEDENCE”

Hugo Bergmann professzor, az izraeli atomenergia bizottság elnöke elmondta, hogy már 1956-ban bizottságot küldtek Amerikába annak megállapítására, milyen típusu reaktort lehet beszerezni és melyik felel meg legjobban követelményeiknek. A bizottság, amely kiváló amerikai szakértőkkel tanácskozott, az úgynevezett „uszómedence” típusú reaktort ajánlotta, amelynek vizet használnak fel a hűtésre, illetőleg az elektronok lefékezésére. Ennek a medencének az építését kezdték meg pénteken kis avató ünnepséggel, amelyen Bergmann professzor, továbbá William Baxter, az amerikai nagykövetség ügyvivője, a munkálatokat végrehajtó honvédelmi minisztérium megbízottja és az új kísérleti reaktor igazgatója, a 36 éves dr. Jiszraél Pelach vettek részt.

IZOTÓPOKAT FOG SZÁLLÍTANI TUDOMÁNYOS CÉLOKRA

Az atomreaktor, amely eleinte 1000, később pedig 5000 kw hőseget fog kifejteni, csupán kísérleti célokra szolgál és a kutatási munkák, valamint izraeli atomszaktörők kiképzésén kívül egyik fontos feladata, hogy izotópokat állítson elő izraeli kutatóintézetek és kórházak, valamint a mezőgazdaság és a gyárpar számára. Eddig már negyven „vevő” szerepel azoknak a listáján, akik innen izotópokat akarnak kapni, amelyeket a gyógyászatban vagy diagnosztikában, mint kezelésre, a gyárparban pedig a termékek minőségének ellenőrzésére használnak fel.

ALKALMAS HELYET KERESZTEK

Sok fejtörést okozott a reaktor elhelyezése, mert egyrészt a Weizmann intézet közelében akarták felállítani, másrészt azonban tekintettel kellett lenni biztonsági megfontolásokra. Főleg arra voltak figyelemmel, hogy abban az esetben, ha valamilyen hiba folytán kihatolna az épülethől az atomszáraz, az ne mételezzen meg a talajvizet, ami az izraeli körülmények között súlyos katasztrófát jelentene. Ezért választották végül Nebi Rubint, a Rechovot közelébe, a tengerparti homokos területet, amelynek dűnái alatt nem található víz — a tenger

sószivétől eltekintve. A terep lakatlan és alkalmatlan a telepítésre.

AZ ÉV VÉGÉN KEZDI MEG A MUNKÁT

Az építkezést amelyet egy millió font körül költséggel a Szolel Bone végez, az év végéig elkészülni és addigra már felszerelik a reaktort is, amely természetesen már az év végén megkezdheti működését. A reaktor

Nem-zsidók kivándorlása Romániából Amerikába — Három reakció

IZRAEL
— Küldjük el a pénzt Amerikának!

ARAB KÖZTÁRSASÁG
— Mi is akarunk románokat!

U. S. A.
Ike: — Országunk megerősödik!

Anglia nagymennyiségű fegyvert szállít Iráknak

Meg akarja előzni a Szovjetuniót és — Amerikát Kaszem egész hadseregét angol fegyverrel látja el

London, (Reuter, IFF, UPI, STA). — Az angol kormány elhatározta, hogy eleget tesz Kaszem tábornok kérésének és nagymennyiségű fegyvert fog szállítani Iráknak. Közöttük nehéz Centurion tankok, valamint kétmotáros Canbera könnyű lökhajós bombvetők. John Profumo helyettes államminiszter hétfőn fogja ezt közölni a parlamentben, amikor válaszol az iraki fegyverszállásokkal kapcsolatos interpellációkra. Az angol kormány tanácskozást folytatott erről a kérdésről — Bagdadi Szövetség tagjaival és — szerint Perzsa aggályait fejezte ki az

iránt, hogy felfegyverezzék Irákok, amely legutóbb ellenséges magatartást tanusított vele szemben. A New-York Times értesülése szerint Kaszem annyi fegyvert kért, hogy az elegendő egész hadseregének: újiból felszereléséhez. A szállítástokot hirtelen belül kellene lebonyolítani. Az angol kormány Washingtonnal is tanácskozik, mert a nagy arányú fegyverszállások számos problémát vetnek fel, többek között az arab-izraeli erőviszony megbotlását. Valószínűleg Jordánia seregnél jó szemmel az iraki hadsereg megerősítését. Az amerikai United Press sajtóiroda diplomáciai forrásokra hivatkozva, azt mondja, hogy Anglia meg akarja előzni Amerikát a fegyverszállásokkal. Alig kétséges, hogy a Szovjetunió már szállított fegyvert Iráknak, de az angol Kaszem kérésében annak jelelt látják, hogy a tábornok nem akar teljesen Moszkva karjaiba kerülni és így, véleményük szerint, a Nyugatnak nem szabad elszalasztania ezt az alkalmat. Amerika még nem tartja a világosnak az iraki helyzetet ahhoz, hogy a maga részéről fegyvereket adjon Kaszem kérésének.

Megtörténtek az előkészületek a tel-avivi nagy parádéra

A függetlenségi nap katonai parádéjára, amely szerdán délelőtt tíz órakor kezdődik, minden előkészület megtörtént. A felvonulási terület két oldalán nyolcvan ezer ember számára készítették földből kezdetleges tribünöket, míg magán a tribünön 14 ezer meghívott vendég számára van hely. A közönség hazaszállításáról is gondoskodás történt, olyképpen, hogy a vonaltól nem nagy távolságra összpontosítják az autóbuszokat. A rend fenntartásáról három ezer katonai és polgári rendőr, valamint erre a célra behívott tartalékos katonák gondoskodnak. A városban kívülről a központi autóbusszállomáshoz érkező közönséget a rendezőség felszólítja, hogy igyekezzenek a „Citrus-House” és a Mááriv színház közötti területen elhelyezkedni és maximálisan a Kirjajel terjedő részt foglalja el. Mint-hogy a felvonulási vonal két oldalán rozoga épületek is vannak, a rendezőség felszólítja a közönséget, hogy jól figyelje meg milyen házakat jelöltek meg figyelmeztető táblákkal, mert azoknak kerítésre, tetőjére és erkélyeire tilos felkúszni. A vonal egész hosszában reggel hat órakor lezárják a keresztező utcákat a járművek előtt, kivéve a következő pontokat: Sderot Saul,

Petach Tikva utca sarok, Merkáz Miszvári és Herzl utca sarok, ahol a nagy járművek reggel 7-ig, a kis járművek pedig reggel nyolcig jöhetnek át, míg a Barzilay-Tslenov utca sarkán az autóbuszok 9-ig, míg a kis járművek 8-ig haladhatnak keresztül. Gyalogosok számára semmiféle korlátozás nincs reggel 9-ig. A városi közlekedés változás nélkül működni fog, de a Diezengoff-utcán a King Geortól kezdve, az Arlozorov, Jobotonsky és Nordau utcákon csak a meghívottak járművel haladhatnak át. Az északi irányból Tel-Avivba érkező közönség reggel 7-ig haladhat át Rámát-Gánon és a Petach Tikvai úton keresztül a Sderot Saulig. Hét óra után a Rámát-Gáni rendőrség Givátajimon keresztül fogja irányítani a járműveket a Sheinkin hidig, amelynek környékén parkolóhelyet jelöltek ki és a közönség onnan gyalog folytat hatja útját a felvonulási vonalig. A dél felől érkező közönség Kirjajel Sálomig jöhet autókön, ahol a nehéz járműveknek parkoló helye van. Könnyű járművekkel a bejárat nyolc óráig lehetséges. Ezenkívül a Kulturesarnok mellett az Ibn Gavriol utca északi végén és a Jád-Eljahun levő Helen Keller ház mellett létesítettek parkoló helyeket.

Munkáspárti vereség az angolai közési választásokon

London, (Reuter). — Macmillan miniszterelnök „rendkívül felbátorítónak” nevezte tegnap az elmúlt napokban lefolyt angol helyhatósági választások eredményeit, amelyben a konzervatív párt növelte mandátumainak számát. Konzervatív körök kedvező előjelelték ebben a parlament választásokra, amelyekre valószínűleg ez év végén kerül sor. A munkáspárt 278-at veszített eddigi helyeiből a

közési és városi tanácsokban, viszont más helyütt 55 mandátumot hódított el a konzervatív párttól és tíz új választási kerületben győzött. A konzervatív párt 236 új mandátumra tett szert, 55-öt veszített az eddigiekhez és 56 mandátumhoz jutott új kerületekben. Független csoportok is nyertek mandátumokat a munkáspárt rovására. A kommunista két városi tanácsosuk lesz, míg eddig egy sem volt.

A vezérkari főnök enyhítette a kfár-kászemi vádlottak büntetését

A hadsereg szóvivője közli: A katonai fellebbviteli bíróság, amely, mint emlékeztetés, enyhítette a kfár-kászemi vádlottak büntetését, felterjesztette a vezérkari főnöknek rövid idővel ez előtt hozott ítéletét, aki tovább enyhítette néhány vádlott büntetését. Smuél Máj

lnki büntetését tíz évre, Gavriél Dehán büntetését 8 évre, Sálom Ofer büntetését pedig 7 évi fegyházra szállította le. A vezérkari főnök a többi vádlott büntetését jóváhagyta. A három fentemlített vádlottat megfosztották rangjuktól.

Izraelé az egyik legnagyobb pavillon a new-yorki mintavásáron

A libanoni Malik is meglátogatta a pavillont New-York. (Reuter). — Pénteken nyit meg New-Yorkban a nagy nemzetközi

mintavásár — a legnagyobb, amelyet valaha a nyugati féltekén rendeztek.

A legnagyobb pavillonok egyike Izraelé, amelyben érdeklődést váltott ki a „Százra”, az első Izraelben gyártott autó, amit Amerikába importálnak. Ez a nemrégben létesült Autocars vállalat gyártmánya — az angol Ford autó izraeli változata, amelynek karosszériája teljes egészében műanyagból készült. Ezen felül az izraeli ipar cipőket, szöveteket, élelmiszereket, gyémántot, kegyzeteket és építőanyagot állít ki, köztük a nezevi márványt. Természetesen fontos szerepet játszik az izraeli narancs. Az italok között még kóser vodka is látható. A megnyitó ünnepélyen 63 állam diplomatai vettek részt. A megnyitási ünnepség egyik váratlan vendége az izraeli pavillonban dr. Charles Malik, az UNO közgyűlés libanoni elnöke volt, aki előzőleg Robert Wagner new-yorki főpolgármesterrel együtt a megnyitó beszédet tartotta. Utban az iraki kitállítás felé, Malik és Wagner betértek az izraeli pavillonba, ahol Szimcha Porát, Izrael new-yorki főkonzulja és Nathan Ráviv kereskedelmi megbízott fogadták őket. Ráviv, aki valamikor a beltruti amerikai egyetem Malikkal tanítványa volt, nagy örömmel fogadta a volt libanoni külügyminisztert, aki egy pohár pezsgőt ivott az izraeli delegátusokkal. A két vendég ezután komoly beszélgetést folytatott Porát főkonzullal. A New-York Times tegnap első oldalán hozott egy nagy fényképet, amelyen dr. Malik látható, amint kocint Szimcha Poráttal, Árje Manor gazdasági attaséval és Szára Giláddal.

Fogadás a csehszlovák követségen

Csehszlovákia tel-avivi követségén tegnap fogadást rendeztek Csehszlovákia felszabadulásának 14-ik évfordulója alkalmából. A vendégek között volt Golda Meír külügyminiszter, N. Nir Kneszet-elnök és számos más közéleti személyiség. Fogadás a csehszlovák követségen

Elsőrendű főtt paradicsom

kapható a legolcsóbban a „Vita” paradicsom vest vásárol. A Vita paradicsom vest válogatott kerti paradicsom készült. Ajánljuk ízletes, tápláló leves, zöldség, tejes ételek, mártások készítéséhez, még ma minden élelmiszer üzletben.

EGY MONDATBAN

● Szudán katonai parancsnokai tegnap a fővárosba érkeztek a konferenciára, amelyet Ibrahim Abud tábornok, Szudán miniszterelnöke hívott össze „politikai kérdések megtárgyalására.” ● Északírországi fővárosában, Dublinban ismeretlen tettesek betörték egy bélyeg kereskedésbe, ahol ritka bélyegek árverésére készültek és 400 ezer fontsterling értékű bélyeget raboltak el. ● Donald Quarles, az Egyesült Államok helyettes hadügyminisztere, akit az év végén visszavonuló Mao Elroy hadügyminiszter utódjának tekintettek, tegnap 64 éves korában szívizületében elhunyt. ● Londonban 79 éves korában elhunyt Sir Samuel Hoare, volt külügyminiszter, aki az abesszini háború idején lemondásra kényszerült, amikor azt javasolta, hogy Abessziniának egy részét adják át Olaszországnak.

el-Aviv, 1959.
דש (אר קלט)
מפלגות: שפה ההגברית
לרבות האחרות: דוד שך
בנימין תלם רח הנבנו 11.
K.L. évfolyam
Főszerkesztő Dr. M. A.
A szerkesztésért és
SCHON DEZSO,
Chadas Ltd., Tel-Aviv,
(volt Schlesinger) 11.

Mély ma a

Gromiko ragaszkodik a Nyugat első és a Nyugat első és a Selwyn Lloyd külügyminiszterek megbeszéléséhez, miután a külügyminiszterek megbeszéléséhez ülnek le, a jobb kérdés rejlik külügyminiszteri levélváltás, vagy pedig a jogu delegátusnak is gyelország, Csehszlovákia miniszteri számára

Lloyd, aki tegnap Genfben, délután azo mon kereste fel Gromiko-t, hogy az angol külügyter sorsolták ki a külügyminisztereket, tehát a formalitások se. A megbeszélésen Gromiko delegáció több jelen volt, míg a Szovjetunió részéről Valerian Zolotarev külügyminiszter, a vita sokáig tartott és hír szerint a két vezető között a követelése melle

Meghalt

Jeruzsálem (Az Új Tudósítójától). — Reuven Givon, a külügyminisztérium politikai csosa és közlekedési tájának főnöke tegnap, 49 éves korában szélhűdésben meghalt. Tere ma délelőtt Jeruzsálemben a Szan temetőben. A gyászóra 30 percor indul ügyminisztérium udvarán Golda Meír külügyminiszter és Mose Sárát volt miniszter fogják búcsút mondani, aki az egyik legfontosabb személyiség Ben Gurion miniszter legkövetlenebb mizál

Elsőrendű főtt paradicsom
kapható a legolcsóbban a „Vita” paradicsom vest vásárol. A Vita paradicsom vest válogatott kerti paradicsom készült. Ajánljuk ízletes, tápláló leves, zöldség, tejes ételek, mártások készítéséhez, még ma minden élelmiszer üzletben.

Annyira finom a bőröm hogy csak DERMAPON a szappan nélküli szappan
Gyógyos szappan
Gyógyos szappan
Gyógyos szappan